

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.

Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KOZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Legényegyletek.

Nem lehet, nem szabad fi-
gyelmen kívül hagynunk
azt a mozgalmat, mely a
megye jelenlegi forgalmá-
nak gócpontjában, Szabad-
kán, a legközelebb mutat-
kozott. Annál szükségesebb
a figyelembe vétel, mert
iparosainkat s általában az
iparos kérdést a kornak
irányszelei földszinre fűjták.
Nem tagadható, hogy az iparosok értelmi
és erkölcsi állapota nagyon reagál egész tár-
sadalmi életünkre.

Különösen a művelt külföldnek sebes ha-
ladása sarkal bennünket, hogy siessünk meg-
erősíteni azon egyik fontos államfentartó osz-
tályt, melyet a verseny legjobban lenyom.

Ami magának az iparteknikai tökélynek
honi álláspontját illeti, általában hátrább va-
gyunk még a szomszédos nyugati államoknál.
De ezen tényt mereven úgy állítani oda, mint
a magyar iparosvilág kiskorúságának vádját,
igazságtalan és méltánytalan.

Aki Magyarországot jelen viszonyairól akar
beszélni, az ne feledkezze meg multjáról; mert
a mult a jelen anyja.

Magyarország századokon át állig fegyver-
kezve ontotta véréit, vesztette fiait, hogy mint
a nyugat előörse, annak fejlődését a barbár be-
törések ellen biztosíthassa.

Hogy harcmezőkön, temetőkből, kartács-
hasogatta tereken ipar és művészet nem nőhet
nagygyá, az csak kézzelfogható természetes kö-
vetkezmény.

Mikor aztán a dúló csaták elmúltak, ak-
kor a kimerült nemzet, mint a fáradt test,
álomba szunnyadt s mire fölébredt, jóformán
nyelvét is elfelejtette.

Mint a szegény ember, ha leég, újból kezdi
az első garasnál a szerzés nehéz mesterségét;
ugy kellett és kell nekünk még most is egyre
kuporgatnunk, hogy megint versenyt kezdhes-
sünk azokkal, akiknek háza csak a mienk föl-
áldozása által menekült meg a pusztító tüztől.
Azonban ebbeli fáradozásunk közben új eszmék
kaptak lábra; a szabadság szélvészé fölforgatott
minden kiváltságos enyhélyet; korlátlan szárnyra
eresztette az ügyességet s nem kérdezve, ki
veszt, ki nyer az új pályatérén, azt mondja,
hogy **iparkodjék mindenki ereje szerint érvé-
nyesíteni önmagát.**

Az az iparos nemzedék, melynek ezen új
rendszer terheit elviselni osztályrészül jutott,
nem volt erre elkészülve, nem volt ehhez hoz-
záképezve.

Ezen ténynek elismerése ugyan tán enyhítő
körülmenyül szolgál midőn iparos osztályunk
fölött ítéletet kell mondani; de rajtuk nem se-
gít semmit. Mert azt senki sem keresi: mért
nem tudnak nálunk olyan cipőt vagy kalapot
gyártani, mint Bécsben; hanem kimondja min-
denki, hogy hazafiságból tyúkszemeket nem ve-
szek pénzért s oda fordul, ahol jobban kielégítik.

Ezen áttekintő adatok is mutatják, meny-
nyire szükséges és méltányos, hogy a társada-
lom meg ne feledkezze azon számos tagjairól,
akik a viszonyok mostohasága folytán kerültek
oly terhek alá, minőknek elviselésére nem ké-
pesítették őket senki.

De inkább későn, mint soha — tartja a
bölcsmondás.

Mióta a jelenlegi pápa, XIII. Leo ő szent-
sége, atyai szívének sugalmait követve, szent
Péter székeből körlevélileg szólott az egész vi-
lág katolikusaihoz, hogy a legényegyletek
megalakulását, kivált a pástorkodó papság gyá-
moltsa és elősegítse: azóta különösen a főpász-
torok, és közöttük első helyen biboros érsekünk

is, szóval és példával, tettel és bőkezűséggel
apostolkodnak ezen egyletek elterjesztésén.

Egyházmegyénk székhelyén, leginkább az
ő fejedelmi kegyadományai és buzgó papjainak
szellemi támogatása folytán, virágzó és tekin-
télyes legényegylet sarjadozik!

A jó példát több helyen követték s im-
már nem egy helyen van a mesterlegénynek
is olyan otthona, ahol általános ismeretekkel
gazdagíthatja lelkét és szelid társadalmi szóra-
kozásokkal nemesíti erkölcsét.

Mert a legényegyletek zászlajára Róma
ket szót irt: **ismeret, erkölcs.** Ez minden ilyen
egyletnek programja.

És e kettőre van az iparosvilágnak szük-
sége. De nemcsak neki szüksége ez, hanem a
társadalomnak is, melyben helyét ezek nélkül
kellőleg be nem töltheti.

Az ész, ha műveletlenül hagyatják, begyö-
pesedik. Ha pedig folyton és megfelelő módon
műveltetik, akkor nemcsak a fölszivott ismere-
tekkel gyarapszik, hanem amellet megnyeri fo-
kozatosan azt a rugékonyságot is, hogy kombi-
nálni, egy gondolatot a másiknak hozzáadásá-
val megtermékenyíteni, szóval fejlődni, gyara-
podni tudjon.

És ez — a kombináció — az, amire az
iparos embernek legnagyobb szüksége van.

A divat szeszélyeit megelőzni vagy követni,
mások helyes ujitásait gyorsan ellesni; a luk-
szus igényeit a technika találmányával utól-
érni: oly feladatok, melyek elől a kor színvo-
nalán álló magyar iparosnak kitérnie nem le-
het, de nem is szabad.

Ezt egyesek el nem érhetik, erre csak a
társulás, a vállvető egyetértés képesíti őket.
Kivált a segédnek rendes otthona sincs; tehát
már azért is rászorul egy oly helyre, ahol egy-
kissé más levegő fúj, ahol teste, lelke üdülést
találhat.

Ha mesterlegényeinkkel helyenkint gon-
dolna egy-egy arravaló férfiú; ha öntudatra eb-
resztésükkel komolyan és készületen foglalkoz-
nék a társadalom színe-java: egy kurta ember-
nek a társadalom egészen új oszlopokat látnánk a
társadalomban, egy erős, edzett, erkölcsös, eszes,
öltő mulva egészen új oszlopokat látnánk a
társadalomban, egy erős, edzett, erkölcsös, eszes,
tisztességtudó, erkölcsös elemet. Mert aki mű-
tisztességtudó, erkölcsös szívet is Kivált, ha
veli esztét, az nemesíti szívet is Kivált, ha
azon eszművelés nem oly irányban történik,
aminőt ugyan felvilágosodásnak szeretnek ne-
vezni, de amely nem a műhely csendes munká-
sainak van föltalálva.

Éppen azért lehetetlen meg nem botrán-
kozunk némely rövidlátó embernek és lapnak
azon gúnyolódásán, hogy ezen legényegyletek
mért »katholikus« jelzősek?

Ez aztán az igazi patent eltozogatlanság!

Protestáns bálók, zsidó árvaházak, szerb
nőegyletek stb. lehetnek, ezeken nem akad meg-
senki; hiszen Magyarországon vallás- és gondo-
latszabadság uralkodik, tehát okos és komoly
ember nem hogy megszólná, hanem örül rajta,
hogy kiki a maga fölfogása, a maga szíve su-
galma szerint cselekszi a szépet, jót és nemest.
Hanem ha katolikus pap, katolikus pénzen,
katolikus célból legényegyletet alakít, az már
sovinizmus, ultramontán túlkapás, sötéteszűség.

Ez — szeliden szólva — nem felel meg
az egyenlő mérték elvének.

Bár csak minden községben venné magának
azt a fáradságot akár katolikus, akár protes-
táns, akár milyen hitű pap, hogy megkönyörülne
a szegény iparos-segégeken és a körülmények-
hez képest testi-lelki boldogulásukról gondos-
kodnék!

Akkor az a sok mindenféle államfelforgató
— izmus nem harapódzna ugy el köztünk is,
mint a gazdátlan herében az aranka. . .

A köznép erkölcséről.

Azok, a kik a köznéppel nem érintkeznek,
vagy ha igen, csak úgy elvétve, nem is tudják,
de nem is tudhatják, hogy abban mi lakozik;
mert hát futólagos és szükségszerű lévén, a hi-
vatalos kötelesség születte érintkezés, a nép lelki
életét szemügyre nem veszik. De hát mit is
érdekelné őket tovább a nép, csak ha az vá-
gyaiknak és sokszor a gonosz lélek születte kap-
zsiság és egyéb nem éppen dicsérendő hajla-
maiknak kénytelen — kelleetlenül eleget tesz?

De vizsgálják és vennék csak közelebről
szemügyre a köznép lelki beléletét, azon szo-
moru tapasztalatra jutnának, hogy a köznép
erkölcsé annyira súlyed, hogy már is, vagy
talán ma holnap — ezt vizsgálalásul mondóm —
a legalacsonyabb niveau álland.

És ha kérjük, hogy ki ennek az oka? a
felelet rá egyszerű: azok, a kik a népet
vezetni és annak lelki beléletére hi-
vatásszerűleg hatni kötelesek. Mert
hát nagyon régi a módás, hogy: »a capite foe-
tet piscis«, vagyis ha a nép vezetői, minők a
községekben a lelkészek, tanítók és jegyzők,
nem igyekeznek az amugy is a természetből
inkább a rosszra hajlandó népre szép példákkal
hatni és előljárni, és abban a jóra való hajlan-
dóságot nevelni: ugy akkor nem csodálatos,
ha egyes községekben a nép között a legna-
gyobb demoralizáció úti fel tanyáját.

No de ez nagyon is könnyen felvilágosít-
ható dolog, mert hát az a nép, csakis a fen-
nebb érintett értelmi egyénekkel érintkezik min-
dennap, csakis ezek cselekedeteit teszi figyelmé-
komolyabb tárgyául, mert hát ezek mindég kö-
rülötte és vele vannak, és így ha ezek nyilat-
kozatai és sokszor tettei is nem szigorú erköl-
csösség utján haladnak: ugy a köznép ezek
után indulva és talán raffineriával nem bírván,
magának több szabadságot is engedvén, a si-
kamlós uton nagyon hamar elbukik és bukása
közben vagy azután, első sorban kit okol, ha
nem a községi értelmiséget?

Mert, ha a pap vehet kölcsön és azt visz-
sza nem fizeti, sőt azt vissza nem fizetni vir-
tusnak tartja; ha a pap a tanítóval perben van
és ezt nem átálja, sőt dicsőségnek hirdeti; vagy
ha a jegyző a hozzá folyamodó és talán a
rosszra való kitanitást kérő felet el nem uta-
sitja, vagy talán — mély tisztelet a kivételek-
nek — a megvesztegetés is hajlandó; és ha
végre a tanítók a korcsmát, a korteskedést és
egyéb nem hivatásukhoz illő foglalkozást job-
ban kedvelik mint a reájuk bizott gyermekek
nevelését: ugy akkor nem kívánhatjuk, hogy
a község köznépe erkölcsös legyen. Mert hát
miként már említettett, a községi értelmiség
adja a népnek minden tekintetben az impulzust.
Nem indul a falusi ember a városi értelmiség
után, a melyben különben is egészen bátran és
nyíltan mondhatjuk, bizalma nincs; hanem in-
dul a helyben alkalmazott tanult egyének után,
és ha ezekben a morál nem állandó mint a
kőszikla, és nem tiszta mint a kristály: ugy
akkor a nép a demoralizáció sarában fetreng;
nincs bizalma senkihez, nem hisz senkinek, go-
nosznak tartja az egész világot és akként vé-
lekedik, hogy ha szerinte erkölcstelen és gonosz
lehet az egész világ, miért nem lehetne ő is?!

Sajonnal mondottuk el ezeket csak rövid
vonásokban, és aki az elmondottakban kétel-
kedik, ereszkedjék a nép közé, és nem sok időre
rá, és nem is nagy fáradsággal megtudja, hogy
melyik községben milyenek a nép vezetői.

Ez a tükör nem hazudik!

P. J.

Hírek.

Kinevezések. Framberger József kulai kir.
adóhivatali ellenőr a palánkai, Regdon Lajos szabad-
kai adóhivat. ellenőr pedig a marcali kir. adóhivatal-
hoz III. oszt. adóárnokká lőnek kinevezve.

Adomány. Főtiszt. Fejér Gyula, apát-plébános ur, mint minden tanév végén szokta, úgy az idén is egy cs. aranyat adott át, hogy azzal mint eddig is, a legjobb magaviseletű és szorgalmu tanuló megjutalmaztassék. Intézetünk eme lelkes barátjának adományát midőn itt ezennel nyugtatom, egyben legmelegebb köszönetünket nyilvánítom. Radics György, főgymn. igazgató. (Egyben jelezzük, hogy hasonló jutalmazásokra szánt kegyes pénz- vagy könyvadományok f. június 15-ig elfogadtatnak és nyugtáztatnak. Csak díszére válnék közönségünknek, ha más városok példáját a gymnasium megbecsülésében és figyelemre méltatásában dicséretesen utánozná. Sint Maecenates, non derunt, Flacce, Marones. Mig akad, aki művészt pártol, költők is akadnak. A szerk.)

A zentai adóhivatalnál VI-ik oszt. adóosztási állásra 8 hét alatt pályázat van hirdetve.

Katymáron f. hó 17-én reggeli 6 óra körül történt a vodicai-kápolna ünnepélyes felszentelése. Már a múlt évben többször rebesgették, mint becses lapja hasábjain is említve volt, ezen ujonnan épült kápolna felszentelését; de az valóságilag csak most történt meg. Katymától mintegy egy kilométernyire, a bajai uton épült ezen kápolna, Hunyadi Antal bajai építész terve szerint, egy forrás mellett, mely már régóta bucsújáró helyül szolgál a környék istenfélő lakosságának. A kápolna építésének eszméje Thurszky Endre nyugalmazott lelkészétől ered, kinek dicséretes buzgalma folytán sikerült 1882/3. évben, aránylag rövid idő alatt, az építéshez szükséges összeget aláírás útján beszerezni. A felszenteléskor a kápolna összes 3500 frtot tevő építési költsége, 200 fit kivételével, az építésnek kifizetett, azaz ezen 200 frtot is megkapta, csak hogy ezt a község érdemes és tudós lelkésze, Navratil Ede, előlegezte, a még hátralékban levők helyett. Megemlítendő, hogy Latinovits János, nagybirtokos is tetemes összeggel járult a kápolna építéséhez. A felszentelés alkalmából a környékről is többen tisztelték meg látogatásukkal a községet. Ott voltak Goldscharek József, sztanisicsi esperes-plébános, Ribovics Andráss lovag, plébános Garáról, Válics János madarasi plébános, Thurszky Endre nyugalmazott lelkész Bajáról, Páncsits Jakab segédlelkész Almásról. Thurszky magyar és német szent beszédet, Páncsits pedig dalmátot tartott. A világiak közül megemlítem Csiky József szabadkai kir. ügyészt, Deák Zsigmond almási szolgabíró, dr. Bányai Miksa almási bíró, albiót, Türk János borsódi nagybérlőt, Stündl Béla kir. aljegyzőt, Bauer Mihály tb. segédszolgabíró, mindketten Almásról stb. Délben a lelkészi kar a plébánián, a világiak Király Imre közs. orvos vendégszerető házában gyűltek össze. r. l.

A honvédtiszti özegek és árva nyugdíjalapja javára, a zombori színházban a folyó év május havának 26-án és 27-én Hegyi Aranka urhölly, a budapesti színház tagjának szives közreműködésével hangverseny s az ezt megelőző napon műkedvelői előadás fog tartatni. Tekintettel a magasatos nemzeti célra, mely bizonyára egy nemesen érző szívet sem hagy hidegen; tekintve továbbá, hogy az élő nemzedékben is még sokan vannak, kik mint a magyar fegyverek közelmúlt dicsőségének tényleges részesei nemesek lelkesedni, hanem tehetségükhöz képest a béke fillérével járulni is hajlandók a baza szolgáltatásban támasztalanul maradó árva és özegek könyvének letörlesztéséhez; alulírott bizottság bizalmasan könyörög a n. e. közönség lelkes tagjaihoz, ne sajnáljanak multságokon, társas összejöveteleken, kaszinókban s mind-mint, ahol a siker megközelítése eredménnyel kecsegtet, a szeretet és részvét filléreit olyan egyénektől is összegyűjteni, a kik talán a távolságnál, vagy egyéb viszonyaiknál fogva a mondott hazafias cél elősegítésében gátolva lesznek. Bármily csekély pénzbeli áldozatot hálával fogad s hirlapilag nyugtat. Dr. Wolf Kálmán, a rendező bizottság pénztárosa Zomborban.

Műkedvelői színelőadás és hangverseny a zombori színházban Hegyi Aranka budapesti népszínházi művésznő és több zombori lelkes honleány és honfi közreműködése mellett a m. kir. honvédtisztek özegeinek és árva nyugdíjalapja javára.

1885. május 26-án. Műkedvelői előadás. Színpad kerül: „Egy nő, ki az ablakon ugrik ki”. Énekes vigjáték 2 felv. Irta Scribe, átdolgozta Somolyky. (Karmester Berger Antal ur, ságó Putnik Rezső ur.) Szereplők: Bárdi Dornó János, földes úr és gyár-birtokos Jánossy Mihály Máté ur. Jenő, unokaöccse Dekker Gyula ur. Ida, ennek neje Millassevits Margit k. a. Sárkányfői Eufrozina grófné, Ida anyja Dószeghy Mihályné urnő. Török Bálint, haszonbérli Király Ferenc ur. Rózi, neje Lovich Aranka k. a. Kántor Mattyasovszky Emil ur. Falusi asszonyok és leányok: Fesztl Rajmárné urnő, Gfeller Mariska k. a., Gyorgyovanszky Etelka k. a., Hrubí Laura k. a., Kämpf Gusztó k. a., Krängl Vilma k. a. Falusi gazdák és legények: Bieber József ur, Czinkler Gyula ur, Dekker Pál ur, Karvázy József ur, Kulity Márton ur, Trischler Ferenc ur. Történet hely: egy megyei székvaros közelében fekvő falusi jóságon.

1885. évi május 27-én hangverseny. Sorozat: 1. „Vineta” Férfikardal Abt Ferencől. Előadja: a zombori kaszinó-egyleti dalárda. 2. „Előre!” Költemény Tóth Kálmántól. Szavalja: Dr. Molnár István Lajos ur. 3. „Tavaszi hangok” Keringő Strauss Jánostól. Enekl: Hegyi Aranka k. a. Zongorán kíséri: Kalapsza Bella k. a. 4. „Condoliera, Conzone-e Tarantella” Liszt Ferencől. Zongorán előadja: Halm Erviné urnő. Szünet: 5. „Harcra fel!” szerb dal Jakšičtól, zenéjét írta Havlasi. Előadja: a zombori szerb dalárda férfikara. 6. „La Traviata” Hármás, Ketterer és Durandtól. Zongorán, harmoniumon és hegedűn előadja: Bergmann Ágost, Marschall György és Staudacher József urak. 7. „Grandes Variations” a „Tell Vilmos” dalmából Herz Henriktől. Zongorán előadja: Simpl Klementina k. a. és Vukičević Katinka urnő. 8. „Magyar népdalokat” dalol Hegyi Aranka kisasszony. Zongorán kíséri Kalapsza Bella kisasszony. — Jegyek előlegesen folyó hó 23-án és 26-án a színházi pénztárnál d. e. 10-12-ig; d. u. 3-5-ig; különben csak az esti pénztárnál és mindkét estére csak együtt válthatók. Arak előadásoként: proscenium páholy 6 frt; többi páholy: 5 frt. Erkélyszékek és földszinti zártszékek kivétel nélkül: 1 frt. Alló helyek: 50 krj-

val és karzati ülőhelyek: 30 krjával előadásoként külön is válthatók. Egy színpad ára: 10 kr. A legutóbbi színházi évadberők elsőbbségi jogai folyó hó 23-án déli 12 óráig a páholyokra fenntartatnak. A nagyérdemű közönség tisztelettel kéri, hogy a magasatos nemzeti célt méltányolva és azt tömeges pártolásával, esetleg pénzadományaival és túlfizetésével támogatni kegyeskedjék. A m. kir. 5-ik honvéd zászlóalj rendező bizottsága. Az előadások Kezdeté: esti 8 órakor. — Pénztárnyitás: esti 7 órakor.

F.-Koviról írják: E hó 14. és 15-én ünnevelte a helybeli gör. kel. templom védszentjét. Ily alkalommal a templom körüli tér tömve van néppel, a kik asztalok körül ülnek és isznak. Mint minden társaságban, úgy itt sem maradnak el a felköszöntők, s minden felköszöntés után mozsarznak. A mozsarazók a löport közel tettek a tűzhöz, úgy hogy az felrobbant. De szerencsére senkit sem sértett meg ezen robbanás, csakis a közel állók közül egy párt a földre terített, a kiknek az ijedtségen kívül semmi bajuk sem történt.

Hirdetmény. Zombor szab. kir. város központi választmánya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az 1886-ik évre érvényes birandó országgyűlési képviselő választók névjegyzékének kiigazítása alább jelzett helyen és napokon fog eszközöltetni. a) A belvárosban lakó választókra nézve a város háza nagytermében folyó évi május hó 26-tól 28-ig bezárólag. b) A felsővárosban és a hozzá tartozó tanyákon lakó választókra nézve a bezdányi uton levő Csibrák-féle kocszmában f. évi május hó 26-tól 28-ig bezárólag. c) A Szelence külvárosban és a hozzá tartozó tanyákon lakó választókra nézve a fehér galamb féle kocszmában f. évi május hó 26-tól 28-ig bezárólag. d) A Bánát elővárosban és a hozzá tartozó tanyákon lakó választókra nézve a két fekete lóhoz címzett kocszmában f. évi május hó 26-tól 28-ig bezárólag. e) A Cservenka külvárosban és a hozzá tartozó tanyákon lakó választókra nézve a Darázsny Márk-féle kocszmában f. évi május hó 26-tól 28-ig bezárólag. A bizottságok a fent jelzett napokon és helyeken délelőtti 9-12 óráig és délutáni 3-5 óráig fognak működni. Kelt Zomborban, 1885. évi május hó 7-én tartott központi választmány üléséből. Thurszky Jenő, közp. vál. jegyző.

A m. kir. államvasutak ez évi május hó 20-tól kezdve a nyári időnyartama alatt alább felsorolt állomásokról Páncsicsra szóló menettértil jegyek fognak élebe léptetvni a következő mérsékelt árak mellett u. m. Szabadka II. oszt. 50 kr, III. oszt. 30 kr, Topolya II. o. 2.10, III. o. 1.40, Zombor o. 3.30, III. o. 2.20 frt. E jegyek érvényességi időtartama Szabadkával viszonylatban 48 óra, a többieknél 5 nap egyebekben az általános személy díjszabás IV. pontjának II/B pontja alatt felsorolt menettértil jegyekre nézve érvényes határozományok mérvadóak, melyek szerint többek között a gyors vonatok használata e jegyekkel nincsen engedélyezve, valamint podgyász-szabadsúly sem.

Ez évi június hó 1-én a m. kir. államvasutak Baja, Verbász Kula és Újvidék állomásain, a teherárak közvetlen szállítására új évad-díjszabások lépnek életbe.

Katymári csendélet. Folyó hó 15-én virradóra egy házat kiraboltak, 16-án éjjel pedig Patacs Miklós községi pénztárnoknak 2 lovat lopták el. 17-én, a vásár és a jánosnapi bucsú napján pedig gyilkosság történt. Ugyanis a nap délutánján Prekló István, a tavaszon huszárnak besorozott újonc, pofonította Ispánovics Andrást 18 éves legényt, ki azzal bosszulta magát Preklón, hogy őt szíven szúrta. Prekló István rögtön szörnyet halt, a tettest a csendőrség letartoztatta. Három órs legénysége, t. i. az illetékes sztanisicsi, a szantovai és az almási volt e napon itt összpontosítva és ennek dacára a szokásos vásári áldozat áldozatul esett.

Gyilkosság egy fél liter bor miatt. Szegeden e napokban véres eset történt. Gerzanicus János korcs márost Tavics Ernő bajai illetőségű 35 éves péksegéd agyonszurta. Tavics megivott egy fél liter bort több cimborája társaságában, de távozáskor nem fizette ki a bor árát, mert nem volt pénze. A facér péklegény és a bormérő közt e miatt erőszóváltás támadt Tavics azt állította, hogy cimborái kifizették az ő borát is, mire a korcsmáros dühében állítólag bántalmazta. Tavics eltávozott, de este négy társával ismét visszavért és kötekedni kezdett Gerzanicussal. Ez utóbbi látva, hogy veredekes lesz, — elindult rendőrhöz. Tavics utánna rohant és vállon ragadta Gerzanicust, aki azonban földhöz vágta őt. A következő pillanatban a péklegény kést rántott és úgy ütötte a korcsmáros nyakába, hogy visszatört a bormérőbe és e szavakkal: „Jaj, végem van, Tavics leütött” össze-porogott. Bal nyakerekből a vér pataként ömlött elő s pár perc alatt elvérzett. A menekülő tettest a korcsmából kifutó emberek zajára az őrség rögtön elfogta.

A szabadságot katonák behívó jégyci. A tartósan szabadságot katonák és a tartalékosok kézhelyein ki szokták függeszteni, de az illető hatóságok nem mindig voltak tisztában azzal, hogy a kifüggesztés ideje voltaképpen meddig terjed. Ennélfogva a m. kir. honvédelmi miniszter és a cs. és kir. közös hadügyminiszter között ama megállapodás jött létre, hogy a szabadságot katonák behívó jégyci nyolc napig, a tartalékos katonáké pedig hat hétig függesztendők ki; de mindkét esetben, ha a behívójegy meghatározott napra szól, a kifüggesztés a kitűzött napon túl is egész a behívási napig terjedjen. A szabadságot állományu honvédeknek szóló és kézbesíthetetlen behívó jegyek hat hétig függesztendők ki. Eről a m. kir. miniszter alantas hatóságait oly meghagyással értesítette, hogy e rendelet területükön közzétételük s a járási tisztviselők szigoruan érködjének a fölött, hogy a községi elüljárók a nem kézbesíthető idezőjegyek kifüggesztésénél a határidőt pontosan megtartsák.

Szabadkán a gym. ifjuság majálisa, a kedvezőtlen időjárás folytán június hó 3-ára halasztatott. **Csöd.** Perles Sámuel bajai kereskedő ellen, bej. meggondnok: dr. Klenácz György ügyvéd.

A volt alföld-fiumei vasút mult évi üzleti eredménye deficitall végződött. A bevétel 1.935,579, a kiadás 1.970,046, az üzleti hiány e szerint 34,466

frt. Az államosítás előtti 1883-ik évben a bevétel 2.093,908, a kiadás 1.855,920, tehát a felesleg 237,987 frt volt. A kormány által a mult évre helybenhagyott költségvetésben, mely még társulati kezelésre szólt, a bevétel 2.270,300 a kiadás 1.699,870 és a felesleg 600,430 frttal volt fölvéve. A feltűnő különbség onnan ered, hogy az államvasutak, élve a kezökben levő tarifaképzési joggal, a forgalmat, mely addig Villány felé az alföldi vasútra gravitált, újjabban a magyar államvasutakra terelte; minélfogva az alföld-fiumei pálya forgalmának és jövedelmének tetemes része esett. Az alföldi vasút jövedelmének rosszabbra fordulása különben biztosra volt vehető azonnal a budapesti vasút megnyitása óta s minthogy a fontosabb állomások, nevezetesen Újvidék forgalmát Budapestre elvonta a transzverzális alföldi pályától Ezenkél 3-400,000 frtnyi évi hányadok fizetendők a fabrikák rekonstrukciójára, illetőleg az észéki katasztrófa óta elhírhedt fahidaknak vashidakkal való felváltásáért. Eppen jókor történt az államosítás; a részvényesek megkíméltek így azon bonyodalomtól, mely elkérülhetlen, ha kamatbiztosított vasútnál üzemi deficit áll elő.

A közmunka- és közlekedésiügyi miniszter a következő körrendeletet intézte az összes törvényhatóságok közönségéhez és közigazgatási bizottságához; Az ut-, hid-, rév- és kövezet-vámügyekben való intézkedésre és határozathozatalra hivatott hatóság illetékessége és a felelősségi fokozatok megállapítása tekintetében, az egyes törvényhatóságok területén különböző eljárást tapasztalván, a fennálló törvények és törvényes gyakorlat alapján, a m. kir. belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök urral egyetértőleg, a törvényhozás intézkedései rendelem a mint következők: A vámszedési engedélyek kérelmezése és azok megadása iránti javaslatlétel, ugyszintén a vámdíjszabályzat megállapítása, s annak módosítása, továbbá a vámtárgyak kezelése és fentartására vonatkozó, a törvényhatóság vagy község gazdászata érdeklő intézkedések a községi és törvényhatósági közgyűlések hatáskörébe tartoznak. Ellenben a vámtárgyak kezelése és fentartására nézve szükséges mindazon intézkedések, melyek a törvényhatóság vagy község gazdászata nem érdeklik, vagy ha érdeklik is, a közbiztonság és közlekedés fentartása érdekében a közgyűlés határozatáig el nem halaszthatók, továbbá magánosok, jogi személyek (testületek, egyes uradalmak, ideértve a kincstárt is) tulajdonát képező vámok kezelése és fentartása, végül a már megállapított, s felsőbb hatóságilag jóváhagyott, vámszabályzat alkalmazása s az ez ellen felmerülhető panaszok elbírálása a következő hatóságok ügyköréhez tartozik: I. Elsőfokban; kis és nagy községekben a szolgabíró; rendezett tanácsú városokban a tanács; törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig a rend rkaptány; II. Másodfokban: kis és nagy községeknekél ugyszintén rendezett tanácsú városoknál: az alispán; törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig a tanács; III. Harmadfokban: a közigazgatási bizottság határoz. Budapestben, hol a tanács első és a közigazgatási bizottság másodfokban határoz, a harmadfoku határozat a m. kir. belügyminisztert illeti meg. A fentebbi ügyekben a felügyelet és ellenőrség, szükség esetén intézkedési jog, az önnálló törvényhatósági joggal felruházott városokban a m. kir. belügyminisztert, a többi törvényhatósági, valamint községi és az összes magán (jogi személyek, uradalmak stb) vámokra nézve a közmunka- és közlekedési minisztert illeti meg. Az ezen szabályrendelet tárgyával összefüggő azon kihágási ügyekben, melyek az 1879. XL. t. c. 113. §-ának rendelkezése alá esnek, az eljárást az 1880. évi XXXVII. t. c. 42. §-a és annak alapján a m. kir. belügyminiszter által ugyanazon évi augusztus 17-én 38,547. sz. alatt kiadott rendelet mellékletét képező utasítás szabályozza. Felhívom a bizottságot, hogy jelen rendeletem szem előtt tartása és végrehajtása iránt megfelelően intézkedjék. Kelt Budapestben, 1885. évi április hó 29-én. B. Kemény s. k.

Beküldetett. T. szerk. ur! A Vaskalits-féle bünper letárgyalásának részletes leírása alkalmából helyén való lett volna dicséretleg kiemelni egyebek közt a ngos törvényszéki elnök urnak azon bölcs tapintatát is, hogy a bírói felke ajtaját másnap, oklva az első napi nem odavaló vendégek látogatásán, kulcsal elzáratta. A törvényszék szükséges tekintélyével ellenkezik, hogy annak korlátait, kivált ilyen fontos végtárgyaláskor, bárki is hivatlanul átlépje. S—r.

Figyelmeztetjük mindazokat, kik vasúton marhákat vesznek vagy eladnak, hogy a városnál életbe léptetett szigorú eljárást tudomásul vegyék, mert különben az esetleges károkat csak maguknak tulajdoníthatják. Ugyanis az állatszemléző bizottság újból megalkottatott s annak elnökévé Thurszky Jenő, városi aljegyző, mint állandó állatrendészeti előadó választatott, akinél mindenki köteles elküldés vagy kiváltás előtt 24 órával, a menő vagy jövő marhaállományt szabályszerű megvizsgálás végett bejelenteni. Ezen bejelentés nélkül feladás vagy átvétel nem fogantatható.

A helybeli állami főgymnasiumban e héten folynak az írásbeli érettségi vizsgálatok; a szóbeliek lovag F-hér Ipoly tank. főigazgató és kir. tanácsos személyes elnöklete alatt június 18-án veszik kezdetüket. **Bresztovácon** e hó 17-18-ika közti éjjel Kapp Márton ottani földművelő házában tűz ütött ki, mely az istállót, felszereket s a kamrákat felemésztette. Csak néhány derék polgártárs és az ott állomásozó huszárok buzgólkodása által sikerült a tüzet lokalizálni.

Az újvidéki postalópás tettesét Radich Gyula budapesti postafelügyelőnek sikerült Szlavits József postahivatali szolga személyében felfedezni. A bünös szolga elfogatott.

Megjelent a „Gazdasági Értesítő”, mint a Bács Bodrogh megyei gazd. egyesület havi közlönyének május havi 4 ik füzeté következő érdekes tartalommal: Felrándulás az országos kiállításra. — Lőtenyészési jutalomdíj osztás. — A gazd. egyesület. t. tagjaihoz. — A tavaszi vetések fogasolása. — Szabályrendelet. — Kimutatás Bács-Bodrogh megye azon községeiről, melyekben munkás szükség vagy felesleg van az 1885. évben. — Mikip termelhető rossz talajban jó dinnye. — Jegyzőkönyv a gazd. egyesület 1885. évi május hó 10-én tartott ig. vál. üléséről. —

A Bács-Bodrogh megyei gazd. egyesület tagjainak névsora: Tisztikar. Tagok. — Vegyesek. — Hirdetések.

Hirdetmény. Ezenel közhírrá tétetik, miszerint a Bács-Bodrogh megyei lötenyészési em-lésére engedélyezett lötenyészési jutalomdíjazás f. évi június hó 14-én Baján fog megtartatni, mely alkalommal következő államdíjak lesznek kifizetve: I. Sikerült szoposésikóval bemutatott anyakancák számára, melyek jól ápolt, egészséges és erőteljes állapotban vannak s jó tenyészkancaik kellékeivel bírnak. Első díj 12 db magyar arany. Második díj 10 db m. ar. Harmadik díj 8 db m. ar. Negyedik díj 7 db m. ar. Ötödik díj 6 db m. ar. Hatodik díj 5 db m. ar. Hetedik díj 4 db m. ar. — II. Hároméves kancasikók számára, melyek kitűnő tenyészképességet ígérnek. Első díj 10 db m. ar. Második díj 8 db m. ar. Harmadik díj 7 db m. ar. Negyedik díj 6 db m. ar. Ötödik díj 5 db m. ar. Hatodik díj 4 db m. ar. Minden tekintetben kitűnő mén- és kancasikókat a kitűzött díjakból pályázaton kívül is jutalmazhat a díjosztó bizottság. Ezen államdíjakra pályázhat minden Bács-Bodrogh megyei tenyészítő, a község-lüljárói bizonyítvánnyal igazolhatja azt: hogy a szoposésikóval bemutatott anyakancák már a csikó születése előtt sajátja volt, vagy pedig, hogy a kiállított hároméves kancasikó egy, az ellés idejékor birtokában volt anyától származik és általa neveltetett. A pályázatból csak az angol telivér lovak vannak kizárva. A bemutatott lovak megbírálása, valamint az odaitelt díjak kiosztása is, egy e végre alakult vegyes szakbizottság által azonnal a helyszínen fog eszközöltetni. Hogy a díjosztó bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt nap reggelén a bajai helyhatóságnál jelentkezni, hol további utasítást nyerend. Kelt Budapest, 1885 évi április hóban. A földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszterium.

Megrendítő tudósítást hoztak városunkba a 20-án megjelent bécsi és budapesti lapok. Elemi erővel rázta meg az egész város értelmiségének idegzetét az a hír, hogy Zsupanszky Pál helybeli vagyonosnak ismeret és családi összeköttetései folytán előkelő ügyvéd, Bécsben, hamis okmányokkal való csalási kísérleten kapván, elfogatott.

Az esetről a jól értesült P. Lloyd május 20-iki kelettel a következő sürgönyhírt hozza:

A múlt hónapok utolsó napjaiban a bécsi földhitelintézet irodájában megjelent egy ember, a ki magát Babics István lovagának adta ki, és az igazgatónak eladta, hogy 3 csanádmezei kövegyi birtokos. Azon óhaját adta elő, hogy az ő birtokára 127,000 forintot akar kölcsönvenni. A külseje által bizalmat gerjesztő magyar földbirtokos előmutatott egy telekkönyvi kivonatot és a kát ívet, mely bizonylatok az illető község hivatalos pecsétjével el voltak látva. Nem volt alapos ok ezen bizonylatok valódisága felett kétséget mutatni, és elővigyázatból csakis azon föltétel alatt egyezett volna be az igazgató ezen kölcsön kiadásába, ha a kölcsön törvényes beállítása keresztül vitetik, és ha a hivatalos betéti lázási okmány beküldetik. Babics lovag ur beleegyezett ebbe és felülden rövid idő alatt elhozta az egyenesen Makóról teljesen kiállított bizonylatokat. De néhány mellékes mozzanat okot szolgáltatott arra, hogy a papirok valódisága kétségbe vonassék. A földhitelintézet igazgatósága a szegedi és makói hivatalos fórumokhoz fordult és ezektől azt a sürgönyválaszt kapta, hogy van ugyan Csanádmezyében Kövegy nevű birtok, csak hogy az nem valami Babics-úrnak tulajdona, mert olyan nevű ember a környéken nem is létezik. Együttal az illető hatóságok jelezték azon nézetüket, hogy az okmányok nyilván hamisítványok, mert ők olyan iratokat nem állítottak ki. Minderről értesítette a pénzügyi rendhagyatóságot mely a kölcsönkeresőt a legközelebbi megjelenésnél a banképületben foglyává tette. A fogoly mindjárt az első kihallgatásnál részletes vallomást tett. Megmondta nevét, hogy Zsupanszky Pál magyarországi, Zára-Salornán (?) született és jelenleg földbirtokos és ügyvéd Zomborban, házasságban, több gyermek atyja és jó viszonyok között él. Bevallja, hogy az okmányokat hamisította és hogy ehhez a pecsétet és nyomókat az eredetiekhez hasonlólag ő csináltatta.

Kimotozásnál megtalálták nála mindama pecsétnyomókat, melyeket a hamisításnál használt; továbbá magával vitt egy töltött revolvért, saját bemondása szerint azon célra, hogy leleceztatása pillanatában azzal életét vegye. Hogy Zsupanszky nem szükségben kísérlette meg a csalást, kiviláglik abból, hogy az elfogatás pillanatában több száz forintot találtak nála.

Fogadja a mélyen sujtott derék család, egy tagjának bizonyára borús lelki állapotban elkövetett megmondolatan tényéhez az egész község osztatlan részvételét, mely talán némi enyhét nyújthat, ezen még eddig lélektenilag is megfoghatatlan ténynek szomorú fejleményeiben.

Mai számunk két ivre terjed, mert kedden a beálló pünkösdi ünnepek miatt lapot nem adhatunk. Legközelebbi számunk jövő pénteken jelenik meg.

Irodalom.

Megjelent „Magyarország Helységnevtára tekintettel a közigazgatási, népességi és hitfelekezeti viszonyokra“. Szerkesztette Dvorcsák János. A „Havi Füzetek“ kiadóhivatalának tulajdona, Budapest II. Donáti utca 3. szám. Ára 5 frt. „Ortslexicon von Und Garn mit Bezug auf die p. litische und kirchliche Eintheilung der Bevölkerung“. Redigirt von Johann Dvorcsák. Eigentum des Verlages der „Havi Füzetek“. Budapest II. Donáti-utca 3. Preis 5 Florin. — Magyarországi közigazgatási beosztása a községek, megyék és járáások szerint, betűsoros elosorolása a hozzájuk tartozó pusztaik, telepek stb. pontos jelzésével, a helyneveknek a rómaiak idejétől a mai napig mindentelén okiratokban, egyházi névtárakban s a népnyelvén használt különféle nyelvi elnevezése, majd a lélekszám jelzése hitfelekezetek szerint, kimutatva egyúttal minő anyaegyház és egyházi hatóságához van

beosztva az illető község, képezi tárgyát a közel ötvenéves sűrűn nyomtatott ivre, 852 oldalra terjedő műnek. Eddig a közigazgatási szótárak nélkülöztek a hitfelekezeti beosztások jelzését, a hitfelekezeti névkönyvek pedig jobbadán csak az ország kisebb területeire s legfőképpen egyes hitfelekezeteire vonatkoztak a közigazgatási beosztás jelzése nélkül, midőn a kiadóhivatal e munkával gazdagította irodalmunkat, kézikönyvet adott a lelkészkedő papságnak, hogy a kormány abbéli rendeleteinek, misz rint a körében előforduló minden egyes oly esetről, mely más hitközséget vagy más felekezetet érint, az illető hivatalnál jelentést tegyen, megfelelhessen, más részről a politikai közigazgatás közeginek forrásul szolgál e mű, az ország hitfelekezeti viszonyainak megismerésére a közigazgatásnál szükséges hitfelekezeti adatok feltalálására. De a nagy közönségre is nagy haszonnal van e munka, mely egyrészt a felőli hazánk összes felekezeti viszonyait; más részről az annyira megváltozott politikai beosztásnak legújabb képét adván, helyes ismeretet nyújt az ország összes társadalmi beosztásáról.

A Kis-Lexikon 2-ik füzeté is megjelent; tartalma következetes arányban áll az első füzetével s belőle azt a meggyőződést merítheti, hogy helyes alapon nyugvó életrevaló vállalattal állunk szemben. Most már a „Carmen“ szóig terjedőleg az összes anyagának e y oly jelentékeny részét kerolta föl, hogy (mivel még meg nem jelent füzetek tartalmára soha nem utal, hanem mindent ott tárgyal, a hol legelőször előfordul) sok esetben már is sikerről használható. A cikkek benne a hazai viszonyokhoz mérten vannak megválogatva és minden, a mi a keresés tárgyát képezheti, megvan benne épen úgy, mint akarmelyik terjedelmes nagy lexikonban, röviden, de meglepőleg ki-légítően. Havonkint 1 füzet (5 rendkívül tömör iv és 4 képes melléklet) 30 kr.; a 12 füzetből álló teljes munka 3 frt; az előfizetés (4 füzetre 1 frt, 6 ra 1 frt 50 kr., 8-ra 2 frt) a „Pallas“ nyomdai és irodalmi társaságnál eszközölhető.

Zombor szab. kir. város közgyűlése.

1885. évi május hó 20-án.

Elnöklő főispán úr a jelenlevők üdvözlésével megnyitja az ülést.

Következik a tárgyszó:ozat.

1. Belügyminiszteri leirat, a köztisztviselési szabályzat jóváhagyása iránt. Kiadott a városi tanácsnak foganatosítás végett.

2. A számszéki választmánynak jelentése, a városi házipénztár 1884. évi zárszámadása tárgyában. Felülvizsgálat végett észrevétel nélkül fölterjesztetik a belügyminiszterhez.

3. Ömeltósága Liptay István miniszteri tanácsos úrnak felhívása, az állategészségügyi rendeletek végrehajtása tárgyában.

Felolvastatott a méltósága Liphay István miniszteri tanácsos úrnak, mint az 1874-ik évi XX. t. c. s. az állategészségügyi rendeletek végrehajtásának felülvizsgálatára kiküldött bizottság elnökének, f. é. május hó 5-én 46. sz. a. kelt leirata, melyben felhívja a város közönségét:

1. Hogy a marha- és lólevelek kiállításáért a bélyegen kívül 5 krajcár, az átiratokéért pedig csak is 3 krajcár szedendő, s eltérőleg magasabb díjak szedése azonnal beszüntetendő.

2. Intézkedést kér arra nézve is, hogy a vásárra hajított avagy pedig vasútra feladott juhok és kecskék az előirt s a miniszteriumtól beszerzendő bélyeg nélküli marhalevelekkel látassanak el.

3. Hogy a marhavásárokon a honi, zombori marhák, az idegen községbeliekől elkülönítve állíttassanak fel, egyúttal gondoskodjék a város oly helységről, a hová vásár alkalmával netán beteg, avagy gyanusnak talált állatok elhelyezhetők, hogy továbbá a közrendezés, nemkülönben az állat- és közegegségügyi tekinteteknek egyáltalán meg nem felelő jelenlegi vásártér máséhoz helyeztessék; a vásártéren visszamaradni szokott hulladékok vagy elégettessék, amennyiben pedig ezen hulladékok gazdasági célokra szándékolatik felhasználatni, állatorvosi felügyelet mellett hatályosan fertőtleníttessék.

4. Hogy a mészárosok és marhakereskedők marháinak külön legeltetése, továbbá bejelentése, és a marhalevelek átadása tárgyában az 1874-ik évi XX. t. c. végrehajtása iránt 1064/1875. sz. a. kiadott miniszteri utasításban foglalt rendelkezések pontosan megtartassanak.

5. Hogy a köz és állategészségügyi kívánalmaknak egyáltalán meg nem felelő közbiztonsági állatkiállítások, illetve hogy egy új vágóhíd állíttassék fel.

6. Hogy a marha hajtó utakra nézve a törvény illető rendelkezései végrehajttassanak, névszerint, hogy mindig egy és ugyanazon uton hajtassanak a vágó marhák.

7. Hogy a vasuti szemléltő bizottság működése alkalmával a vizsgálati díjakról a szállítmány tulajdonosa részére bélyeggel ellátott nyugtát állíttassanak ki.

8. Hogy a hasznos házi állatok minden belső megbetegülése és elhullása a kerületi állatorvossal azonnal közöltessék.

9. Hogy az élénk közlekedési ut mellett lévő dögtér máséhoz helyeztessék. Végül felkéri a város közönségét, hogy a fertőzöttség hiányokat tolyó évi augusztus hó végeig mulhatlanul pótolja, s annak megtörténtét ő excellenciája a miniszter úrnak bejelenteni sziveskedjék.

Eme leirat 1-5 pontjában foglalt felhívás tudomásul vétetik azzal, hogy a kapitányi hivatal folyó évi 3516. sz. a. kelt tanácsai végzés értelmében időközben utasítva lett a marha és lólevelek kiállításáért kormányhatóságilag megállapított díjak szedésére.

A 2-ik pontban foglalt felhívásból kifolyólag utasították a kapitányi hivatal, hogy amennyiben eddigé a vásárra hajtott, avagy pedig a vasútra feladott juhok és kecskék az előirt bélyegnélküli levelekkel nem lettek volna ellátva, jövőre ezt tenni mulhatlan kötelelenségének ismerje.

A 3-ik pontban elősoroltak s a jelenlegi vásártérnek áthelyezését tárgyzó rendelkezés folytán, te-

kintettel arra, hogy a vásártérek rendezése szempontjából a gazdasági választmány kebeléből egy bizottság van kiküldve, — a gazdasági választmány jegyzőkönyvével felhivatni határozatot, hogy eme leirat 3-ik pontjában elősorolt követelmények szemelött tartása mellett, a vásártérek rendezése iránt bekívánt javaslatát a legközelebbi közgyűlés elé terjessze.

Azon körülményből kifolyólag pedig, hogy a többször említett leirat ugyanezen pontjában, a vásártéren visszamaradni szokott hulladékok elégetése, — gazdasági célokra leendő felhasználás esetében pedig a hatályos fertőtlenítés követeltetik: figyelembe véve azt, hogy a vásári hulladékok és szemétnék felszérése magában véve is elég kiadásba kerül, — az elhordásra pedig nem rendelkező, a város elegendő jármű és vonó erővel, azt legelőjebb költséges fuvar díj mellett eszközölhetné, — s figyelembe véve azt, hogy a város az általa házilag kezelt diszkert és fűiskolába megkívántató elegendő trágyával rendelkezik: az említett hulladékok és szemétnék felszérése, de különösen az elhordatásból felmerülő kiadások megtakarítása szempontjából, tekintettel arra, hogy az említett hulladékok gazdasági célokra leendő felhasználása megengedtetett, határozatik, hogy a városi tanács a vásártéren visszamaradt hulladékok az előirt fertőtlenítés után, kellő időbeni felszérést és elhordás feltétele mellett, a körülményekhez képest, megfelelőleg értékesíthesse.

A 4-ik pontban foglalt felhívás tekintettel arra, hogy a városnak közlegelője nincsen, tudomásul vétetik, egyebekben pedig utasították a városi kapitányi hivatal, hogy a bejelentésre és a marhalevelek átadása tárgyában az 1874-ik évi XX. t. c. végrehajtása iránt 1064/1875. sz. a. kiadott miniszteri utasítás 22. és 23. cikkében foglalt rendelkezések, a mészárosok által pontosan betartassanak.

Az 5-ik pontnak a közbiztonsági átalakítása, illetőleg egy új vágóhídnak felállítását tárgyzó rendelkezésből kifolyólag, miután a trvhatósági bizottság egy új közbiztonsági felépítést már korábban elhatározta, kimondatik, hogy eme határozata mielőbb fogantassa a városi tanács, továbbá tekintettel arra, hogy a városi mérnök úr folyó teendőivel elannyira túlterhelve van, hogy a kérdéses vágóhíd tervezete és költségelőirányzatának készítésével egyidejűleg folyó s elodázhatatlan munkáit nem végezheti, a köz és állategészségügyi kívánalmak szempontjából a mindinkább égető szükségé vált közbiztonsági felépítése érdekében határozottat, — hogy a városi tanács az említett közbiztonsági tervezete és költségelőirányzata iránt 100—300 frtnyi jutalomdíj kifizetés mellett megfelelő pályázatot tegyen közzé.

A 7-ik pontnak a vasútnál működő városi szemléltő bizottságot illető felhívásnál fogva, utasították az említett bizottság elnöke, hogy az 1874-ik évi XX. t. c. végrehajtási utasítás 30-ik §-ához képest a felvett vizsgálati díjakról a szállítmány tulajdonosának esetről-esetre bélyeggel ellátott nyugtát állíttson ki.

A 8-ik pontból kifolyólag utasították a városi kapitányi hivatal, hogy a hasznos házi állatok minden belső megbetegülését, elhullását, esetről-esetre a kerületi áll állatorvossal azonnal közölje.

A 9-ik pontnak a dögtér áthelyezését tárgyzó felhívásnál fogva, utasították a gazdasági választmány, hogy az említett dögtér újabb s alkalmas helyének kiszemelése iránt a legközelebb tartandó közgyűlésre javaslatot terjesszen elő.

4. Törvényhatósági átiratok. Tudomásul vétetnek s ad akta tétetnek.

5. Közigazgatási bizottságnak jelentése, az ülésekről igazolatlanul elmaradt tagok iránt. Tudomásul vétetik.

6. A közgyűlésileg kiküldött bizottságnak javaslata, artézikut előállítását iránt. A városi tanács a versenytárgyalás sikerének biztosításával megbízottat. Csodálatos, hogy a takarékpénztár 15000 frtnyi ajánlatán kívül e célra több pénz készlemben nincs és mégse találta se szükségesnek, se érdemesnek senki megkérdezni, vajjon a hiányzó legalább 30000 frt mi-ből fog előteremtetni? Vajjon elsőbbségi bírcákat bocsájtanak-e ki, avagy törzsrésztvényeket fognak a legtöbbet ígérő artézihatárnak urak számára kibocsájtani? Vagy nincs egyéb cél, mint a meglévő 15000 frtot elartékolni?

7. Közgyűlésileg menesztett küldöttségnek javaslata, az állami csendőrség behozatalát iránt benyújtott kérvény érdemében. A bizottság ezen autonóm jogát a városnak parancsoló szükség nélkül — melyet ezen nem lát be — nem hajlandó föladni; különben is a panaszkerény okául szolgáló események csak a közbiztonsági közegek akkori helytelen vezetését bizonyítják. Továbbá az sem vehető biztosra, hogy az új címen, de nyilván a régi erővel hivatalba lépendő személyzet, ugyanazon viszonyok megmaradása mellett, csodát műveljen. Végül a nagymérvű költség-többlet, mely az új intézményt kísérné, valamint az ez által szükségessé váló tömés személyszaporítás: oly tényezők, melyek miatt a panaszkervényt mellőzni és a státuszkvót tentartani ajánlatosabb. A közgyűlés e bizottsági jelentést magáéva tevé, továbbra is tentartani kívánja a városi rendőrségi intézményt. A lovaslegénység létszámszaporítása és egy biztos állomás rendszeresítése iránti javaslat pedig egy új bizottságnak adatott ki azzal, hogy a jövő közgyűlésig az iránt valamint a tilos legeltetés meg-gátálása iránt részletes jelentést tegyen. E bizottság tagjai: elnök Hoffmann Mihály, dr. Csibás Benő főügyész, Gruber Vince alkaptány, Gottlieb Márton, Tárcazy Mór, Kozma László, Husvéth István, Fratricsevicz Béla bizottsági tagok.

8. A városi földek bérbeadására vonatkozó árverési jegyzőkönyvek. Jövábágyatnak. Ellenben az apatini ut mentén lévő és a város tulajdonához tartozó darab-földek eladására vonatkozó határozat a belügyminiszterium által a törvényes forraságok meg nem tartás miatt feloldatván, ez ügynek újabb tárgyalása f. évi június hó 24-én tartandó közgyűlés napirendjére tűzött ki.

Bács-Bodrogh megye központi választmányának

1885. évi május hó 7-én tartott üléséből, a megyebeli képviselő választók névjegyzékének kiigazítására az 1876. évi XVIII. t. c. 1-ső §-a alapján az egyes képviselő választó kerületekbe a következő küldöttségek határozottak kiküldetni, és pedig:

I. Az almási választó kerület 1. Jankovác, 2. Mélykut, 3. Felső-Szent-Iván, 4. Csávoly, 5. Rém, 6. Kisszállás, 7. Matheovics és 8. Tatabáza községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Deák Zsigmond. Tagokul: Dr. Boromisza Tibor, Auer Ferenc. Póttagokul: Garay József, Deák István, Csincsek János.

Ugyanazon választó kerület 9. Almás, 10. Kurbaja, 11. Madaras, 12. Bikity és 13. Borsód községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: Sándor István. Tagokul: Arnold Antal, Halm Emil. Póttagokul: Nágli Nándor, Barity István, Bauer János.

II. A rigyicai választó kerület 1. Vaskut, 2. Gara, 3. Katymár, 4. Rigyica, 5. Sztanisics és 6. Kru-sevlya községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Lati-novits Frigyes. Tagokul: Fülöp Kálmán, Ribovics András. Póttagokul: Maison Mihály, Pencz Adám, Késmárky Kálmán.

Ugyanazon választó kerület 7. Báthmonostor, 8. Csataalja, 9. Baracska, 10. Dautova, 11. Szántova, 12. Béreg, 13. Kolluth és 14. Gákova községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: Lang Márton. Tagokul: Késmárky Béla, Grün Ferenc. Póttagokul: Rogovits Ignác, Tápay Péter, Schwerer Lajos.

III. Az apatini választó kerület 1. Apatin, 2. Bezdán, 3. Monostorszegh és 4. Kupuszina községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Raichl Péter. Tagokul: Mezner István, Roheim Károly. Póttagokul: Kapetánovits János, Bosnyák János, Ifj. Fernbach Antal.

Ugyanazon választó kerület 5. Prigl-Szent-Iván, 6. Szónta, 7. Ó-Szta-pár és 8. Doroszló községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: Id. Ertl János. Tagokul: Sztankovits Lázár, Zombory János. Póttagokul: Rauschenberger Adolf, Gaiszt Béla, Brezsovszky Vazul.

IV. A hódcsági választó kerület 1. Hódcság, 2. Karavukova, 3. Bogojeva, 4. Déronya, 5. Rác-Militics és 6. Parabuty községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Dux Károly. Tagokul: Willmann Mátyás, Radosich Endre. Póttagokul: Szalay Frigyes, Antics Jusztin, Berecz Károly.

Ugyanazon választó kerület 7. Bresztovác, 8. Veprovác, 9. Filipova, 10. Lality, 11. Keresztur és 12. Cservenka községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: Vissy József. Tagokul: Ifj. Trischler X. Ferenc, Leibach Péter. Póttagokul: Martin József, Leibach Konrád, Zányi József.

V. Az ujverbázi választó kerület 1. Topolya, 2. Hegyes, 3. Szeghegy és 4. Feketehegy községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Molnár Miklós. Tagokul: Jausz János, Radimetzky Ferenc. Póttagokul: Cziráky József, Decsi Dezső, Weinreich Dániel.

Ugyanazon választó kerület 5. Kula, 6. Ó-Verbász, 7. Új Verbász, 8. Torzsa, 9. Kucura és 10. Kis-Kér községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: Schlagetter Gyula. Tagokul: Kármán József, Koch József. Póttagokul: Maximovits Lázár, dr. Schneider Károly, Luszkáneczky Bertalan.

VI. A kernyajai választó kerület 1. Bajmok, 2. Pacsér, 3. Ó-Morovica és 4. Bajsa községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Császár Péter. Tagokul: Vojnits Dávid, Kunszabó Antal. Póttagokul: Kovács Sándor, Aradszky Jakab, Szilvásky János.

Ugyanazon választó kerület 5. Nemes Militics, 6. Csonopla, 7. Kernyaja, 8. Ó-Szivac és 9. Új-Szivac községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: Poppovits Dusan. Tagokul: Jovánovits Mladen, Kaich József. Póttagokul: Zsupánszky Lyubomir, Eimann Károly, Preszly János.

VII. Az ó-kanizsai választó kerület 1. Sándor, 2. Csantavér, 3. Martonos és 4. Ó-Kanizsa községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Matkovits Lajos. Tagokul: Eremitás Milos, Krahl Adolf. Póttagokul: Mihályi Sándor, Hajdufy Károly, Poppovits Simon.

Ugyanazon választó kerület 5. Ada és 6. Moholy községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: Gajcsinovits Milos. Tagokul: Sümeghy József, Kelemen János. Póttagokul: Kuglies János, Mikosevits Antal, Ötner Lipót.

VIII. Az ó-becsei választó kerület 1. Temerin, 2. Járek, 3. Turia és 4. Szent-Tamás községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Dr. Zittl Róbert. Tagokul: Dörner Márton, Manojlovits Lázár. Póttagokul: Lakatos Péter, Sztójkovits Vazul, Mikovits Kálmán.

Ugyanazon választó kerület 5. Ó-Becse, 6. Tisza-Földvár és 7. Petrovosczelló községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: Vissy Károly. Tagokul: Debeljaesky Izidor, Varga István. Póttagokul: Goriva Lázár, Lakatos Béla, Dr. Kirschenheiter Alajos.

IX. A kulpini választó kerület 1. Cséb, 2. Glozsán, 3. Új-Futtak, 4. Begecs, 5. Piros, 6. Kiszács és 7. Ó-Futtak községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Eigl József. Tagokul: Zsigmond Gyula, Herczeg Gyula. Póttagokul: Szabó Péter, Stelcezer Frigyes, Buday László.

Ugyanazon választó kerület 8. Kulpin, 9. Petrovác, 10. Bulkesz, 11. Deszpot-Szent-Iván, 12. Ó-Soóvé és 13. Új-Soóvé és 14. Ó-Kér községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: Id. Szalay Károly. Tagokul: Bierbrunner Gusztáv, Grigorievits Péter. Póttagokul: Zsigmond Göntér, Hartmann János, Rapp Jakab.

X. A tovarisovai választó kerület 1. Obrovác, 2. Ó-Palánka, 3. Német-Palánka, 4. Új Palánka, 5. Gajdobra, 6. Szilbás, 7. Pivnica és 8. Paraga községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Mezey Károly. Tagokul: Mallin Károly, Nagy László. Póttagokul: Grucics János, Sztójakovits Milos, Fischer Nándor.

Ugyanazon választó kerület 9. Bács, 10. Vajszka, 11. Bogván, 12. Plávna, 13. Novoszelló, 14. Tovariso-va, 15. Bácsujfalu és 16. Bukin községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: ifj. Ertl János. Tagokul: Mladoniczky Vince, Oltványi György. Póttagokul: Payerle János, Mihailovits Mihály, Marianovits Alajos.

XI. A titeli választó kerület 1. Titel, 2. Lok, 3. Vilova, 4. Kovil-Szent-Iván, 5. Gardinovec, 6. Felső-Kovil, 7. Mosorin, 8. Alsó-Kovil és 9. Káty községeibe az A. küldöttséghez: Elnökül: Dr. Nagy Kálmán.

Tagokul: Marsics János, Perkovác Ferenc. Póttagokul: Iszakovits János, Milovanovits Miklós, Vra-csaries Glisó.

Ugyanazon választó kerület 10. Zsablya, 11. Gyurgyevó, 12. Goszpodince, 13. Nádaly és 14. Csurogh községeibe a B. küldöttséghez: Elnökül: Ráics Miklós. Tagokul: Nagy Béla, Vuoserics Uros. Póttagokul: Szerailits Péter, Mikovits István, Garay Károly.

1848—49. évi okmányok.

I.

Szándékom a következő sorokban néhány az 1848—49. évi eseményekre vonatkozó s kez-zeimben levő eredeti okmányt közölni, hogy ez uton talán másokat is hasonlóra serkentsek, s ugy ez évi okmány gyűjtemény munkája vár-megyénkre vonatkozólag ez által is megköny-nyíttessék.

Az első közlemény a bácskai rác lázadás kezdetére vonatkozik. — Ó-Becse Zentához, ez pedig Szabadkához fordul gyors segítségért, és kapott is; csak hogy egyelőre nem volt reá igaz-zán szükség. A negyedik levélben Csernovics kir. biztos tudósítja Szabadkát a helyzetről és a rend fenntartására utasításokat s rendeleteket közöl.

1. Zenta mezőváros tanácsától Szabadka város közönségéhez.

Kedves rokonink és barátink!

Mily veszély környezi és fenyegeti kedves hazánkat, véres verejtékkel szerzett javainkat, királyunkat és alkotmányunkat, az ide hív más-olatban zárt ó-becsei őrseregi kapitányak báró Jóvits István generális ur és kerületi nemzeti őrsereg főparancsnokának rendelete nyomán ke-letkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

3. Ó-Becse községétől Zenta város polgáraihoz.

Tisztelt polgártársak!

Felettünk a vész napról napra, percről percre aggasztóbban tornyosodik. Ezen súlyos helyzetünkről önök már báró Jóvits István tábornok ur által és nemzetőrseregi főparancs-nok ur rendelkezéséből Hail Miksa ur által, — később pedig leny megválasztója Knézy Antal első alispán ur által is értesítették, egy-szersmind arra felszólítottak, hogy hazafiságos segedelmeikkel védelmünkre készülni szivesked-jenek. Azon zendülő csapat, mely a sajkások kerületében mintegy ötezer egyénből alakult-nak és nyolc ágyúval fellegyervertnek lenni hitelen állittatik, napról napra szaporodik, és több rendű tudósítások szerint Ó-Becse szá-n-dékozik ütni. Nagy vigasztalásunkra szolgál azon hazafiságos készségük, melynél fogva küldöttjeik által segélyezüket mentségünkre ajánlják.

Mint hogy tehát a veszély bizonyos, a ki-törés percét pedig nagyobb erő nélkül csak végromlásunkal várhatnók be, de ezenfelül az itten tanyázó sor-katonaságnak főparancsnoka Pongrátz alezredes ur is, az itteni őrsereg ka-pitányának megkeresésére ezer fegyveres em-berből álló segély rögtön, nagyobb erőt pedig legalább 4000-re menőt minden esetre Ó-Becse-re mentől közelebb szállíttatni javallaná: ennélf-ogva báró Jóvits főparancsnok ur távollétében szorult kebelrel, de hazafiságukba bizakodva megkérni sietünk tisztelt polgártársainkat, hogy haladékkal az ezer számra terjedő nemzeti őrséget Ó-Becse-re, ha lehet még holnap délig, a többi erőt pedig minél előbb Petrovosczellóra, Moholyra és Adára is felszólítva szállítani szives-kedjenek. A hol résztvevő kebelre és testvéri rokonszenvre talál a szorult hazafi, ott bátran kiálthatja: Éljen a haza! Éljen a király! Éljen a szabadság, egyenlőség és testvériség!

Kelt Ó-Becsen jun. 9-én 1848.

Ószinte polgártársai.

4. Csernovits Péter kir. biztosól.

Szabadka város polgármesterének.

A sajkások, péterváradai és bán-sági határőrvédiek, valamint szinte a Sze-rém megyeiek, Ujvidék közelében és Kar-lovicon fegyveresen nagy csapatokban a ma-gyarok ellen vért szomjuhozva csoportosulnak és különféle proklamációkkal, felhívásokkal zen-dülésre és lázadásra bujtogatattak. Az előjár-óság iránti engedelmesség megtagadásán és kisebb tekintetű kihágásokon, tenyegözéseken kívül még egyéb véres kitörés magát elő nem adta ugyan; de a készülétek, bujtogatások igen gyaníttatják: hogy ha a lecsendesítés és kibé-kités — mire nézve mindent elkövettek — nem sikerülend, a borzasztó polgárháboru kitörése nehezen lehetend megakadályozható! — Tuda-tom önnel ezen veszélyes körülményeket és szorosan meghagyom, miképen azonnal és rögtön a legcélszerűbb intézkedéseket tegyete:

1. Hogy a lázadás mirigye el ne terjedjen, figyelemmel kíséresse az izgatásokról gyanuso-kat és tetten kapván azonnal elfogattassa.

2. Elkövessen mindent célszerűleg, hogy a polgárokat a zendülés készületlenül ne találja, lelkesítse és buzdítsa mindazokat, kiknek a szem-ély- és vagyonbátorság érdekében van, fegy-verfogásra és fegyverbeni gyakorlásra, hogy szükség esetében valamint magokat és vagy-nyukat megvédhessék, ugy ha elkerülhetlen a haza megmentéséért, annak idejében a parancs következtében megtámadólag is férfiasan fel-léphessenek.

Ajánlom azonban az óvatos eljárást, legéberebb órködést is helyzeti, népjellemi kör-ülményekhez alkalmazkodást, nehogy vagy a túlbuzgóság vagy pedig a körülményekhez nem mért alkalmazkodás végett a kitűzött honvé-delmezési cél eltévesztessék. A csend és rendet illető állapotról, valamint szinte teendő intézke-déseinel időszakonkénti rendes tudósítását ide Péterváradra elvárom.

Péterváradon, június 8-án 1848.

Temesi gróf főispán és teljhatalmu kir. biztos

Csernovics Péter.

Budapest, 1885. máj. 13.

Magasztos ünnepet ült ma a budapesti m. kir. tud. egyetem, alapításának harmadfélszázados és ujja-alakításának 105. évfordulója alkalmából.

Az ünnepély d. e. 10 órákor szent misével kez-dődött, melyen b. Hornig Károly c. püspök pontifikált a papnöveldei igazgatók és az összes kispapok segéd-kezésével.

Az istentisztelet után lobogók alatt a díszterembe vonultak, mely zsufolóság megtelt. Jelen voltak: az egész tanári kar (többen díszmagyarban), élükön az egyetemi rektor és a dekanok teljes díszben, továbbá Trefort vall. és közokt. miniszter, Szász Károly és sokan a főváros előkelőségéből, az összes egyetemi hallgatók a künnrekedtek kivételével. Itt dr. Bita Dezső egyetemi rektor nagyszabású beszédet tartott, melyben méltatta Pázmányt, az egyetem alapítójának, ki-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-keletkezett és a mai nap sebes futár által meg-

magasló tudományos, irodalmi és hazafias érdemeit. Utána Nagy Gyula joghallgató díszmagyarban szavalta Völgyi Gusztávnak, e lap ismert tehetőségű munkatársának 10 arannyal koszorúzott ünnepi ódáját.

Az irodalmi beszéd, melynek szépségeit a kitűnő előadás egészen föltárta, mely benyomást tett a közönségre Alább szövege szerint közöljük.

A költemény zajos, mondhatnám falrengető hosszúságú tapshivart idézett elő, mely megmegújulva tört ki a szerző nevének élénk hangoztatásával.

Utána alig jutott szóhoz a többi pályanyertes munkák fölsorolása.

Végül az egyetemi rektor a pályadíjakat osztotta ki. Minden egyes név fölolvását sablonszerű taps kísérte, de midőn Völgyi nevéhez ért, újra egész erővel felhangzott az előbbi tapshivart, mire a szerző hosszúságú lelkes éjének közt vette át a jól megérdemelt jutalmát.

Egy község zavart viszonyai.

Nem volt szándékomban a nyilvánosságra hozni semmit a község mostani viszonyairól, de a „Z. és V. „Bácsvanin“ és „Zásztava“ című lapokban írt a községünkben történt csend rend, zavargás és hatóság elleni erőszakot érdeklő cikkeket elolvastam, tartozom az igazságnak azzal, ha kinyilvánítom, miszerint nevezett lapok annyira a sötétségben botorkálnak s annyira tévesen lettek informálva az itteni állapotokról, hogy cikkeikkel nyilvánosan elárulják azt, miszerint egyebek hiányában kések bárkitől és bármilyen valótlan vádat elfogadni s azt kiküldölni.

Evek óta lakom a községben, figyelemmel kísérem a lakosság minden mozzanatát, határozott tudomásom van minden eseményről, sem egyik, sem másik párthoz nem tartozom s így lelkiismeretesen s a valósághoz hiven írhatom a következőket:

Hajdanában egyes bírók és jegyzők községünkben a községi földek bérbeadása alkalmával beszédet bérösszegekről számadásait sokszor felültesen készítették el, — hisz egynek bele is tört a bicskájába, mit máig sem felejthet el, — a lakosságnak mindez emlékezetében maradván, komoly aggodalom lepte meg őket, a m. kir. kincstártól a község által mult évben örök áron megvett 2550 holdas pusztá kezelése iránt, ámbár elmúltak már ama régi jó idők, a mikor a jegyző egy és ugyanazon tárgyról kétféle számadást is vezetett, s ezek egyikét saját fődözésére fiókjában zár alatt tartotta, és megtörténhetett hogy ezen elzárt valóságot tartalmazó számadás soha napvilágot nem látott.

Raczkov Mita földműves, a bírói pálcá elnyerésére vágyódnán, jónak látta felhasználni az alkalmat, a népet különféle ígéretekkel ámígtatta, az előjárókat pedig bizonyos okok miatt, melyekről később említést fogok tenni, válogatlan midőn rágalmozta, miáltal népszerűsége vergődén, bírónak leendő megválasztását biztosra vehette, arról azonban megfellebbezett hogy a községgel számadási viszonyban áll.

Elérkezvén a bíró választás napja, azok, kik Raczkov Mitának tervét, ha alaposan nem is tudhaták, de sejtették, megválasztása ellen tiltakoztak, sajnos azonban hogy 400 választó közül csak 75 volt ezeknek száma, a többiek elbódítva Raczkov ígérései által erőszakkal követelték választás alá leendő bocsátását.

Ribiczey Béla járási szolgabíró ur, igen tapintatosan járt el, a midőn a békesség kedvéért Raczkov Mitát föltételeken kandidálta, annál inkább is, mert Raczkov és kolompósi által elvakított választók hártart nem ismerő durva kifejezéseiből az is kivehető volt, hogy a felettes hatóság nem meri Mitát kandidálni, mert fél tőle stb.

Ezen bírói választás lefolyásáról csak az szólhat, a ki azt végig hallgatta, a járási szolgabíró ur helyesebben nem járhatott volna el — mert az esetben ha Mitát választás alá nem bocsátja, sokkal nagyobb mérvű zavargás adhatta volna magát elő a mostaninál, és ez helyesen volt gyanítva.

Raczkov Mita bírónak, nyomban figyelmeztette is a járási főnök, hogy megválasztása feltételelesen történt, óvakodjék tehát feltett szándékaira még csak gondolni is.

Hogy pedig Mitának célja mi volt, röviden a következőkbe foglalom:

Ellenszenvel viseltetett a volt előjárók iránt, azért, mert marháit többszöri felszólítás dacára nem törzskönyveztetvén, érzékeny pénzbiroságban marasztaltatt el, hasonlóképp gyűlölte mindazokat, akik kormánypárti képviselőre szavaztak, mivel a kormányellenes pártnak vezére lévén, jól esett volna neki, ha ígérethez képest egytől-egyig pártjához csatlakoztak volna, egyéb számos okok felsorolását mellőznöm kell, mert sok időt venne igénybe azoknak papirosra fektetése, elhatározta tehát, hogy mint községi bíró a legszigorúbban megfogja magát ellenein boszulni.

Nem is akart többé a járási főnök figyelmeztetéséről még hallani se, hanem megkezdte aljas működését s tekervényes fogásokkal a képviselőtestületet is annyira elvakította és többrendbeli törvénybe ütköző határozat hozatalra bírta, miként azok felemlítése abszurdum lenne; a hol pedig a törvényt a bíró nem tiszteli, ott igazság és jog sirját leli.

Vannak emberek, kik a fanyarságig édesek s édes-ségig csalják, közt tartozik Raczkov és kolompósi.

A hazugság, rágalom és hazug, mint tudva van, ha felsőbbektől, alsóbbak irányában használtatik, sokkal erősebb fegyver, mint az ellenkező esetben, és a fegyverrel győzte meg Mita a lakosságot, a fegyverrel vakította el őket, s terelte pártjára, de viszont a fegyverrel kergette őket a romlásba is.

Azok irányában, kik ellenlábasi voltak, a legeseblyebb kihágás miatt a legszigorúbb büntetéseket alkalmazta is, saját pártjabelieit pedig a legalacsonyabb módon igyekezett felmenteni, és ez így ment mindaddig míg Plávisits Pánta itteni lakost jogtalanul be nem csukatta, ki is ellene panaszt emelvén, de másnéven különben is a járási főnök által kiadott számosabb rendeletek végrehajtását is megtagadván — elérkezett azon időszak, hogy hivatalos állásától őt felfüggeszteni kellett.

Felfüggesztését Raczkov igen zokon vette, mert tervének keresztül vitelében megakadályozva lett, — de ő ezen alkalmat is feltudta használni, elvakított pártja előtt mint az igaztalanságnak áldozata tüntette fel magát, s megkettőzött buzgalommal szórta a felettes hatóságokra aljas rágalmaikat, ezeknek pedig több nem kellett, véle egyetértőleg elhatározták, hogy bírói székébe erőszakosan fogják visszahelyezni.

Mint megvadult csorda, úgy rontottak a község-házára, minden fegyelmet mellőzve, a törvényeket s a felettes hatóságok intézkedéseit a legocsányabb módon szidalmazva, a bírói peccsétet és pénztárak kulcsait erőszakosan elrabolni, Raczkovnak átadni s őt bírói székébe visszahelyezni feltett szándékuk volt, melynek megvalósításában a künn időző Nikolics György apatini t. s. szolgabíró erélyes fellépése akadályozta meg őket, ki is felfüggetvén a veszély nagyságát, életének kockázatásával egyedül kocsizott át Bresztovára katonai karhatalomért, s ez dicséretére váltják nevezett s. szolgabírónak, mert ezen eljárása által a legszigorúbb helyzetben volt jegyzői személyzetet a legdurvább bánásmóttól s talán a legveszélyesebb helyzetből szabadította ki.

Nincs tehát mit csodálkozni azon, hogy a felbőszült tömeg vezéreit — megvasalva kísérték be Zomborba — s bizonyára jóváhagyásukat fejeznék ki azok is, kik ezen eljárást nem helyeslik, ha a legveszélyesebb órában szorongatva lettek volna.

A mi pedig a megláncolást illeti, ha egy fogoly a csendőröknek bekísérés végett átadatik, ezek utasítási szabályzata szerint megláncolándó, már pedig a sztapáriaknak sem jár extra... bánásmód.

Jelenleg, ha egy idegen községünkbe érkezik, megütközik a künn lévő katonai karhatalom, mert első pillanatra személy, vagyonbiztonság és a békét helyreállítottattnak véli.

Pedig nagyon csodálódik! Mert a teljesített éjjeli katonai őrzéstartók, a fő igazgatóknál elhelyezett katonáknak késznléteben tartása, a községházánál napról-napra alkalmazott katonai helyőrség, nem enged az amicéknak a rend fel-torgatására gondolni sem, annál kevésbé azt újból megkísérteni.

A jelenlegi béke, a mint az a fentiekből is kitűnik, szuronyok biztosítása által előidézett — színelte béke.

A karhatalom még mai napig alkalmazásának elbírálását hagyjuk csak a felsőbb hatóságnak belátására.

De mégis, egy pár sort kockáztatva, szerény nézetem szerint azt indokoltan vélem, mert a nép folytonosan zúgódik, a tisztikart fenyegeti, továbbá mindamellet hogy tudomása van arról, miszerint Raczkov Mitának választása megsemmisített, a törvényesen megválasztott bírónak bevezetése elrendeltetett, ezen felsőbb hatósági rendelet ellenére, naponta hallani lehet, hogy új bíró választás lesz, s ha esetleg a most jelzett bíró, hivatalába a nép akarata ellenére bevezettetnék, új támadást fognak intézni.

Továbbá a majdnem romba dőlő községházának felépítése is elrendeltetett, mit a képviselő testület csakis a felsőbb hatósággal új-huzás és dacoskodás elvéből tagadott meg.

A lakosság által forralt boszú, ez idő szerint csak utcai népdalokban nyilvánul, melyeket bonkés alá vévén, a történt törvényes fellépést törvénytelennek s a tisztviselők s felsőbb hatóság szeszélyének bélyegzi, s egyuttal a helybeli tisztviselőség személybiztonságát veszélyezteti.

Minek előtte a karhatalom indokolását befejezném, felkérem elvemmel ellenékes állást foglaló úri egyéniségeket, kockáztassanak annyit, hogy Sztapára jöjjenek s esti 9 óra után bármelyik utcán menjenek végig; én bőrukért ugyan garanciát nem vállalnék.

Ezen legutolsó passzust azért találtam szükségesnek felhozni, mert békés városban vagy községben, kaszinóban vagy lakásokban piros fotelben ülve s kávézva, nagyon könnyű a hatóság eljárását rosszalva — a már úgy is izgatott állapotban lévő sztapári lakosság érdekében — bírálgatni.

Együtt az igazság érdekében.

Ó Sztapáron 1885. évi május hó 20. án.

Korjálás.

Ó-Becse, 1885. évi május hó 17.

Éljenek a tűzoltók! — A kofák gazdálkodása. — Csendőrok szorongása. — Zsidó templom és ünnepnap.

Azt kívánjuk, hogy életünk és vagyonunk fölött a hatóság őrkdjék. Ez helyes, méltányos kívánság és ha ez nem teljesítettik, helyesen és méltányosan is szólhatunk fel, mert az adót ily jótétemény élvezetéseért fizetjük, az adóból pedig fizetnek azon köztelők, melyek ezért fenti kötelemezt teljesíteni tartoznak. De azért feltétlenül elbizakodni és a felelőséget minden tekintetben másra háritani nem szabad, hanem a mennyire tőlünk telik, mi magunk is őrkdjünk, nem lehetvén az illető közegeknek olyan szeméi, melyek mindent meg- és előreláthatnánk és így a bajt megelőzhetnénk.

Nálunk rövid idő alatt 6 tüzeset, mindannyi gondatlanságból támadt. Egy-egy baglya takarmány, egy hosszú konyha, istálló, felszer-épület, s legutóbb istálló-félszer lett a lángok martalékává. Ezer szerencse, hogy mindannyiszor meglehetősen szélséand uralkodott, ezt az elemeknek köszönhetjük. De hasonlóan sokat köszönhetünk önkényes derék tűzoltóinknak, kik díj nélkül, nemes ambicióból ruhát, egészségét, életét kockáztatnak, csak hogy embertársaik részére a megmenthetőt megmentsék. Többnyire iparosokból áll ezen társulat tagjai félretéve munkát, kényelmet, a vesz-trombita első hangjára rohannak a szerencsétlenség színhelyére, ott a legnagyobb buzgósággal néha emberi erőt majdnem meghaladó munkákat végeznek.

Az ember vére fellázad, ha tapasztalja földmíves lakos-társaik nagy részénél azt a mondhatni kárörvendő mosolyt, mikor derék tűzoltóink megfeszített erővel a dühös elem pusztítását megfékezendők, oltási munkájukat végzik, s az említett gúnyolódókat látja, a mint nem hogy nem segítkezik, hanem gúnyolódnak, sértégetnek, sőt az oltásban még akadékoskodnak is, szükséges, birtokukban lévő segéd-szereket felszólításra átadni nem akarják. A betűket

nem ismerik, mert akkor látva a tűzoltók egyenruháján kitüntetett Ö. T. önkényes tűzoltót jelző betűket, nem mondanák „hadd oltásák a tűzoltók, azért húzzák a fizetést“. Már ilyes valamibe meglehetősen adag szellemi sötétség és műveltelenség, hogy ne mondjam rossz akarat szükséges. És dacára az ily tapasztalatoknak, derék tűzoltóink ezzel mit sem tördöve, egyformán gyakorolják a jótékonytárgy gazdag és szegény irányában. Megérdemlik, hogy nyilvánosan megdicséressenek.

Ha a tűzoltók ily nemes buzgalommal működnek embertársaik java előmozdításában, talán kiki a saját házában, lakásában annyi elővigyázatlan élhetne, hogy világos nappal saját udvarában tűz ne támadjon. Mert ha boszú, időközben egyszer vagy kétszer ilyen meg-sik is, de 5-6-szor egymást után, némely esetben alig 48 órai időközökben: ez már túl megy az egyszerű gondatlanságon, ez vétkes és szigoruan büntetendő gondatlanság. Legközelebb a város-háza szomszédságában délutáni 3 órakor egy hosszú mosókonyha, istálló-félszer égett le. Tözsom-szédjában magtár és kukorica-góré. Ezer szerencse az, hogy tűzoltóink vannak és hogy a leégett épület esz-rep-zsindelyvel volt fedve.

Legutóbb, folyó hó 14-én déli 1/2 12 órakor, a sörház-ut-cában gyulladt ki istálló és félszer. E tüzesetnél nevezetes az, hogy a nagy tüstöt a szolgabíró-ság tisztviselői vették észre a város-ház ablakaiból, de a sokkal magasabb toronyból a bakter észre nem vette. Az illetők kiáltottak fel a bakternek, de ez vagy templomban, vagy kereszmban időzvé, vagy talán a toronyban megvetett puha ágán déli álmát aludván, nem hallhatta a hozzá irányult ébresztőt, s így mire a tüzet észrevette s a véscsen-gőt meghuzta, hosszú idő telt el, s mire a tűzoltók a vész színhelyére értek, az istálló és félszer leégett.

Kérdés: Mit érdemel az ilyen bakter? A feleletet erélyes bírónkra bizzuk, de ha szerény észrevéteit kockáztatni szabad, a felelet csak az lehet, hogy a bakter irgalom nélkül elbocsátandó. Mert az, hogy két bakter van s így felváltva őrkdhetnek, minden enyhítő körülményt kizár; de ha nappal eny-nyire megfellekdeznak, mi történhetik éjszaka, s mily következményei lehetnek az ily példa nélküli hanyagságnak?!

Nagyok a panaszok a kofák visszaélései miatt. Már reggel 6 óra előtt elfoglalják a piacot, az elárusítandó tárgyakat a vevők kezeiből majdnem erőszakkal kirántják s így a különben is drága élelmi cikkek árát még jobban felrugtatják, árulván ők az általok megvá-árlottakat dupla áron. Kérjük bíró urat, ezen visszaélés megszüntetése iránt és hogy a kofák uralkodásának kezdetét naponként 9 órán túl tüzzék ki, de előbbre semmi esetben se engedjék őket uralkodni.

A multkorú osendőr garázdálkodás után a parancsnok Ujvidékről itt járván, szokott erélye és gyorsaságával a vizsgálatot megajtette. Ez eset folytán a vizsgálat egyébre is kiterjesztetvén, többrendbeli más visszaélés nyomára is akadt.

A vasárnap megszentelésére vonatkozólag jóakarattalul figyelmeztetjük egy bíró urat, mint az izr. templom építő-vállalkozóját, hogy legalább vasárnap délig a templom tornyán való munkákat beszüntessék, mert az a törvénybe ütközik, s a törvény a vasárnapi napon zajos, botránykeltó munkálat foglalkozóra büntetést szab. De ugy vasárnap, mint hétköznapokon is jó lesz a munkavezetőknak az Isten káromlás és trágár-hangos beszédektől óvakodni, mert ez először egyáltalában, de különösen templom tetején nem il-lik, s ezt is bünteti a törvény.

Kövezési vállalkozók kis korzó-félt készítettet a piacon. Szép gesztenye fákkal beültetve, ezek cifra karókkal körülteremtettve, esinosen néz ki ezen valószínűen sétálásra szánt helyiség; csak hogy mindenre inkább, csak sétálásra nem használható, levén oly hegyes, éles, apró kövekkel kirakva, hogy azokon keresztül menni csak egyszer és a cipők talpának azonnal való hasznavehetetlenségével ugyanazonos. Jó volna az államra nézve törvénybe iktatni azt, hogy Ó-Becse község minden lábballiben járó lakója naponta legalább egyszer köteles ezen korzón végig sétálni. A cipész urak ebből óriási hasznot merítendvén, tetemesen nagyobb adófizetési képességet nyernének, az állam szintén csak nyerhetne. Hiába! a mi a kövezésből kifolyólag osztályrészünkül jutott, legtöbbször elmondhatjuk: „Ádalt uram esőt, de nincs köszönet benne.“ A folytonos eső is kezdi a kövezés hiányosságait elő-tüntetni. Az éjjeli jelzések elmulasztása miatt már apróbb szerencsétlenségek is történtek s nem-e a fel-ügyelő érdeme, hogy nagyobb is nem történt.

Községünkben az a hír, hogy a barom-ító kutban sárkány lakozik. Még ugyan nem tudni, hány feje van, tüzet vagy mit okád, de számtalan meg van nak győződve, hogy csakugyan sárkány. Jó lesz a csodaszörnyet kifogni s az országos kiállításra küldeni, hogy ne csak Ó-Becse legyen szerencsés nem létező valamit testi szemekkel szemlélni, hanem lássa a nagy világ is, hogy Ó-Becse, a tavál felfedezett csoda kuton felül, még sárkánnyal is dicsékedhetik, és szerint a csodák községünkben évenként szaporodnak.

Az Ó-Becse élvető id-egnek ajánljuk gyönyörű sörház kertünket és a lövöldet. Mindkettőben új a vendéglős, s mint új emberek a közönséget minden tekintetben kielégíteni igyekeznek és ki is elégitik. Az elsőben egy rendes pohár ó-becsei sör 5 kr., vasárnap és ünnepnapokon jó cigány zene, népmulatság. Az utóbbiban egy pohár 6 kr., gyönyörű sétá-nyok, lövészeti gyakorlatok; mindkét helyen jó borok és ételek stb.

A lövöldéről jut eszembe, hogy folyó hó 25-re táncvigalommal fenyegetődik. Ez magában véve nem volna — különösen a tánckedvelőkre nézve — veszélyes fenyegetés, de veszélyes a gazda közönségre, a mennyiben eddig még lövöldé bal a nagy eső miatt nem sikerült, és szerint most is attól tartunk, hogy a 2 napon át szünetelő esőzés újra megered, kívánjuk azonban tiszta szívből, hogy az egyszer az aggodalom ne valósuljon.

Szenttamás község új város-háza elkészülvén, a hivatalok új szobáik és termeikbe vonultak be. — A nagy vendéglős ennek folytán a kétségbeesés szélére sodortatott, levén az új város-háza építése ideje alatt

a hivatalok a nagyvendéglőben elhelyezve; igaz ugyan, hogy az emeleten, de az emeletről csak úgy juthat az utcára ki az ember, ha a fölszintre lemegy; ott pedig a sok lépcső keresztül való menés által okozta fáradságot kárpótolni nem valami egészség ellenes szabály, sőt közelebb levén, hol is volt volna alkalmasabb pihenő, ha nem a vendéglő ételt és leginkább italt szolgáltató helyiségében! Ez ételek és italok kiszolgáltatása a vendéglősnek csinos hasznát nyújtván, most pedig a hivatalok más helyiségekbe helyeztetvén át, nem esoda, ha a vendéglős gondjai is óriásilag megszorodtak, annyival inkább, mert rossz nyelvek azt is pengetik, hogy az új városházában holmi kantin féle üzlet nyitása volna tervezében felsőbb hatósági jóváhagyás reményében. Bizunk abban, hogy az utóbbi kőszá híre csak hír marad, és hogy az elismerő közönség a vendéglőst az ételek és italoknak nagyobb mérvben való fogyasztása által kártalanítandja.

Isten velünk. r. l.

1885. május 13.

Hatalmas épület! komor de tisztos Falaidal büszkén emelkedő!
Mi vagy te? Védgát, óriási torlasz,
Hol fennakad a rohanó idő.
Mi nem napoknak, századoknak épül,
Meg nem ijed a viharok dühétől;
S nem küzdhet semmi az enyészet ellen,
Csupán csak egy: az örök éltű szellem!

Homályos multnak fényes ajándéka!
Fogadd ma népedet tetőd alá;
Ugy érzi lelkem, betelünk malasztal,
Mint Szentlélekkel a nép hajdanán.
S így megtisztulva lelkünk visszazárnyal
Oda, hol bolygánk hajlokalan árván, —
Mig jött a mester alkotó szavával, —
Áldott örökké az ő neve: Pázmány!

E nemzetet is hát, ki annyi vérrrel
Öntözte be a harcok tereit,
Hévvél kapott a kard markolatához,
Midőn a vésznek riadója hitt;
S csak harci pálmá sarjadzott nyomába:
Ihlette a tudás szelid muzsája
És megmutatni kész, hogy ha akar,
Nem harcban, így is lehet ő — magyar!

Itt hirdetjük az Erkölc nagy ígeit,
S mi üdvözít, az örök, szent hitet!
Nincs déli nap, ha nincs mosolygó hajnal;
Gyümölcsös ősz, ha nincsen kikelet.
Csak a gyökér tarthatja fenn a tölgyet,
Ha hite nincs, a lélek is elvül;
Hit tartja fenn a világot! — e nélkül
Róma ledől és rabigába görnyed.

Itt hirdetjük az örök Igazságot!
Themisnek oltárán zengünk imát;
Ha ott kialszik az a lámpa egyszer,
Elsüllyed, elsötétül a világ . . .
Akkor bilincsesörgés, bitófa járja,
Halálüvöltés, gyász, siralmak árja . . .
A nagy mindenség sarkai megíngnak
S megáll a vén föld, ez a bolygó csillag!

Itt hirdetjük a természet csodáit
A balzsamírban dús természetet!
Tán eljön egy kor, melyben átkos inség
Nem ül diadalt szenvedők felett,
S fűrészelve titkát a nagy egyetemnek,
A tudás fáján új bimbók teremnek;
Gyümölcse, fája is más mint volt régen
És felmosolyg az egykor vesztett éden!

Itt hirdetjük a halhatatlan Szépet,
Az ő természet összhangzattanát;
Az összehordott durva tömkelegnek
Ígéző formát, ihletet ez ád.
E zeng Homer, Sekszpir, Milton szavában;
Ez a Szózat s a Rákóczy dalban;
Ez lelkesít föl Phidiasz szobrával
És büvöl el a színek hatalmával.

De hajh! mit ér a tudomány, művészet,
Ha nincs talaj, hol megfogamzanak?
Ha — mely nevét hirdette a jövőnek, —
Az alap íng, az oszlop roskatag . . .
Oh magyar ifjak! Ősi dicsőségetek
Gyullasszon lángra, hogyha csüggednétek!
Hadd higyjuk, hogy van a »fának virága«,
És lesz »gyümölcs«, nem küszködünk hiába!

Oh magyar ifjak, lelkes magyar ifjak!
Becsüljétek meg ezt a csarnokot!
A sir lakója, a ki megteremté
Nyugodalmat csak úgy találhat ott.
Biztos reményben úgy szállt le pihenni,
Hogy fog egy olyan nemzedék teremni,
Mely még az eszmét: haza! szíven hordja
S nem eshetik az örökségen csorba!

Oh magyar ifjak, lelkes magyar ifjak!
Ti lehetnétek egyedül e nemzet!

Kiket az ég is csak honszeremle,
Csak szépre, jóra, nemesre teremtett!
Mutassátok meg, csak rajtatok állhat,
Hogy telvirulni lássuk szép hazánkat,
S mit meg nem hódított az ösök kardja,
Hódítsa azt meg a szellem hatalma.

Völgyi Gusztáv.

A FALU KOLDUSAI.

Elbeszélés.

Püpos Lidinek hívják az egyiket faluszerte, görnyedt alakjáról. Ruházata avult rongyokból áll, hátán hasonló tarisznya, kezében göröcs bot.

Isméri a falu apraja, nagyja, de senkivel egy jó szót nem váltott, pedig ő is ismeri valamennyit, ez abból is kitűnik: mikor az a sok vásott iskolagyerek utcahosszat szalad utána, kiabálva nevét, hátra hátra fordul dühtől szederjes ajkkal s azt, aki először szemébe tűnik, esnyául meghurcolja egész nemzetségével együtt. (Valamennyi atyafiát névleg felemlíti, nem éppen hízegő epithetonokat adván hozzá).

Ha ilyenkor meg nem szólalna, némának tartaná az egész világ, mert különben egy árva szót sem szól. Mikor kéreget, még keresztet se vet, nem hogy imádkozni; addig áll az ajtóban, míg valamit adnak neki vagy elküldik. — A kis gyerekeket is az ő nevével ijesztetik. Hej pedig ugy negyven évvel ezelőtt! . . .

A mai öregapák közül még most is soknak mozog a szíve, ha eszébe jut Sudár Lidi (mert az volt akkor a neve), nem csak sudár termete miatt, hanem mert apjáról maradt rá. Egyebet nem is hagyott, de Lidi azt is elvesztette.

Még egy koldusa van a falunak: Daru Imre. Künn lakik a falu végén egy rongyos viskóban. Az újabb nemzedék nem emlékszik, hogy valaha a faluban látta volna. Egyik lábára sánta, mankón jár, talán e miatt nem ment sehova, csupán a temetőbe, ahol örökig elüldögél egy alig kidomborodó sírhalmocska mellett.

Ezt az alkalmat használja fel a falu könyörületese népe, hogy élelmet s olykor egy-egy darab gúnyát vigyen kunyhójába.

Ez is nagyon ritkán szólal meg. Most egy esztendeje lesz, hogy elfogadta a Zsigáné köszönését, amin ugy elcsudálkoztak, hogy egy álló hétig beszéltek róla a faluban.

De mikor a vihar zúg, a zápor szakad, az ég cikázik, dörög, ekkor meglevenül egykedvű arca, s vad kifejezést ölt. — Kiáll a kunyhó elé, nem törődve azzal, hogy a zápor csapdossa arcát, a szél megragadja fehér üstökét. Mankójával fenyegeti az eget s átkaival túl akarja dörögni a vihart, mely egészen elnyeli hangját, de néha tisztán kivehetők egyes szavai, melyek közt legtöbbször: „Sudár Lidi” név fordul elő.

A szomszéd házakban levő gyermekek borzadva simultak anyjukhoz, aki nem kevesebb iszonyattal hánytá magára a keresztet, miközben buzgón mormogta eme kegyes ígéretet: „Minden jó lélek dicséri az Urat!”

* * *

Ugy negyven évvel ezelőtt történt, hogy a mármár elfeledett Sudár Lidi egyszerre csak újra megjelent a faluban. Sokan azt se tudták, hogy kicsoda, micsoda az a Sudár Lidi, mert még kis lánykorában került a városba. Csak a beavatottabbak magyarázták meg, hogy ez a megboldogult Sudár Pali lánya, s minthogy szülei halála után egy távoli rokonán kívül nem volt senkije, elment a városba szolgálatot keresni. Azóta most jött haza először.

Meg is látszik rajta, hogy városban nevelődött, mert nemesak a ruhája volt olyan, mint a kisasszonyoké, hanem a kezei, meg az arca is olyan finom mint azoké szokott lenni.

De rátarti is volt ám a szentem, ugy lépdégtél, mintha mindig tojásan járna, a viláért se nézett volna félre mikor az utcán ment, a falubeliekkől csak ugy félvállról beszélt. Azt se hallotta senki tőle, hogy: „dicsértessék”-et mondott volna, mert az nagyon falusias. „Te Lidi! tán imádkozni se szoktál?” kérdi tőle egyszer János bácsi, a falu legistenesebb embere.

Csak nem vagyok paraszt.
„Pedig neked se ártana, ha még olyan kisasszony volnál is!”

Se nem árt, se nem használ, mint a szentelt viz! pattogja vissza Lidi hetykén.

Nem is tartott estélig, már az egész falu arról beszélt, hogy Sudár Lidi nem hisz Istent, bizonyosan eladta magát a sátánnak.

Különösen az asszonynépség esett nagyon neki. Mindannyinak Lidi szépsége volt utjában, bizonyára azt is a gonosztól szerezte, mert az csak nem lehet istenes dolog, hogy valakinek korom fekete haja s a mellett égszín kék szeme legyen.

Még azoknak is volt mit hallaniok, akik vasárnap táncra hívták, pedig hej de sokan hívták, mert Lidi nem csak szép volt, de fürge is, mint az őz, a táncban könnyű, mint a pille, oszt' oly gyönyörűségesen tudta aprózni azt a csárdást, hogy öröm volt nézni.

A legénység bolondult utána, akadt is volna szeretője Lidinek minden ujjára tiz, de neki nem szerető, hanem főköte kellett.

De bizony annyira soh'se került a dolog, mert ott már az öregeknek is volt beszólójuk, azoknak pedig éppen nem kellett olyan menyemasszony, aki annyira az istentelenség hírében áll s a mellett oly átkozottul finom keze van és oly cifra ruházódik.

A kántor úr is nem egy helyen megmondta: „Vigyázzanak: ha a maguk menyjűk lesz, a fiúknak pokla lesz az!” Csak Daru Imrén nem fogott a szép szó, ő állhatatosan megmaradt Sudár Lidi imádójának. Árva gyerek volt, szülei nem beszélhettek a lelkire, más szavára pedig nem sokat adott. Lidi eleivel néhányszor kiadott rajta, de mivel később látta, hogy másra nem igen várhat, hozzá ment.

Lettt is aztán dinom-dánom Daru Imre házában. Bánta is ő, hogy egyik darab föld után a másik került más kezére, csak ő az egyetlen Lidikéjének kedvében járhatson. Lidi is megmutatta, hogy nem hiába nevedekett városban, mert olyan süteményeket készített, a milyent még a jegyző asztalán se találni. Hát

még mikor a kis Imre született, olyan körösztyölöt csaptak, hogy lakodalomnak is beillett volna!

Hanem a közmondás is azt tartja: „Kis ideig dinom dánom, hosszan tartó szánom-bánom!” Daruék is kipusztultak mindenükből, csupán a ház maradt meg, de abból nem lehet ám enni, kenyér után kellett nézni.

Nagy nehezen rávette Imre feleségét, hogy aratni menjenek, abból legalább beszerzik a télire való.

Lidinek már első nap megfájdult a dereka a marok szedéstől, nem szokta meg a sok hajlongást. Szegény Daru Imrének volt mit hallgatnia. Egyre hánytá neki Lidi, hogy ha nem tudja eltartani feleségét, ne házasodjon, ő nem arra született, hogy markot szedjen, ő nem sütteti le szép fehér arcát a napon, nem karcoltatja föl bársony kezét, ő inkább világgá megy, sem hogy tovább markot szedjen!

Szegény hallgathatta szemrehányását, hisz' annyira szerette! Elküldte haza, majd dolgozik ő mind kettőjük helyett, csak panasz ne legyen.

Dolgozott is. Aratás végével neki magának volt annyi rész buzája, mint másik kettőnek.

Kenyer tehát volt, de a hozzávaló még hiányzott. Most annak beszerzéséhez látott.

Reggeltől estig izzadt, fáradt, csak ugy égett a munka a keze alatt, de nem esett nehezire, mert munka után édes csókkal s forró öleléssel jutalmazta felesége, ki egy idő óta sokkal szívesebb lett hozzá, mint azelőtt, dicsérettel halmozta el buzgalmáért s „édes emberemnek” nevezte.

Imre egészen boldognak érezte magát, csupán az bosszantotta őt, hogy a falubeliek olyan furesán mosolyogtak rá, ha velük találkozott, némelyiken szinte látszott az erőlködés, amint nevetését elnyomni iparkodott. Nem tudta elgondolni, mi lelhetette őket.

Egyszer éppen a Bedőkék házuk előtt tevő nagy eperfa kidöntésével foglalatokodott, amikor oda ment hozzá Panna néni, a falu hírharangja.

„Te Imre!” szólítja meg a vén asszony, „hát csak egészen megvakított téged az a semmiházi asszony?”

„Mit akar kend?”

„Muszáj, hogy megbabonázzát téged az az istentelen fehér cseléd, mert csak te nem látod azt, amit az egész világ lát!”

„Miről beszél?”

Hát arról lelkem, hogy míg te itt töröd magad, addig a te drágalatos feleséged, az a büszke páva, mással ölelkezik! Ugy ám! Most is nála van az a Telkes gyer . . .” Tovább nem mondhatta, mert Imre mint valami felbőszült bika ugrott melléje s ugy vágta öklével halántékra, hogy menten szörnyet halt. Aztán miut aki se lát, se hall, rohant egyenesen hazafelé. Teste megmegrázódott mikor azokra a gúnyos mosolyokra gondolt, világos lett lelkében minden, mint mikor a tüzes istennyila belé vág a sötét éjszakában.

Szegény Panna néni, kár volt agyon csapni, mert igazat beszélt. Mig Imre odajárt dolgozni, addig Telkes szomszéd Andris fia átátnézett a kerten a szép menyekéhez, aki mint Panna néni is mondta, mert tulajdon két szemével látta, nagyon szívesen fogadta, ami természetes is, mert Lidinek lánykori kedvese volt, csak az öreg Telkeséken mult, hogy nem lett belőlük egy pár.

Lidi éppen Andris ölében volt, mikor Imre betoppant. Mintha puskaporral robbantották volna föl, oly hirtelen fölugrottak. Imre késsel ment rájuk, még is ő húzta a rövidebbet, mert Andris markosabb legény volt, kicsavarta kezéből a kést s Lidivel együtt jól megrakták a szegény férjtest s aztán az ablakon lódtották ki az utcára, a honnét el se tudott mozdulni, mert lábát kitorste. Mire a szomszédok összeszattadtak, hogy felsegítsék, már a kisbíró is ott volt s a faluházához vitette Imrét a Panna néni megöléséért. Onnét a megyére kísérték.

Egy évig lehetett ott, a törvény haza eresztette, mert megzavarodott szegénynek a feje.

Mire hazaért, nem volt se fia, se háza, az, szegény, a ten előben volt, rebesgették, mintha az anyja tette volna el láb alól, de hát ilyenkor sokat beszél a nép.

A házat elkotyavetyélték, az ára ráment a pörre vagy tán feleségének viganóra.

Irgalmas emberek építettek neki a falu végén egy kis kunyhót, ott vonta meg magát s élt az emberek kegyelméből. Nem járt sehova, csak a temetőbe, kis fia sírhalmához.

Lidi pedig elvetette a világ gondját, élt dolog nélkül, cifra, mint valami úri dáma. Tellett a szépségéből. Hanem az idő multával Lidi asszony híres szépsége is mulni kezdett s vele együtt a kereset.

Utóljára szép sudár termete meggörnyedt, arca megráncosodott s lett belőle Püpos Lidi, a koldus-asszony.

Zs. József.

Felolós szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

Egy tisztességes családból való,
kellő képzettséggel bíró fiu Hecht
Mark könyvkereskedésében Zom-
borban (Iskola-utca Falcione Nán-
dor-féle ház), azonnal

tanoncul

felvétetik.

NYILTTÉR. *)

Trieszti általános biztosító társaság (Assicurazioni Generali). Lapunk hirdetésményi rovatában közöljük ezen 1831-ben alapított, nemesak legrégebbi, hanem egyszersmind a legnagyobb biztosító intézetekhez tartozó társaság 1884. évi, immár 53. évi zárszámadását és mérlegét. Az összes díj- és illeték bevétele a most lefolyt évben, az összes biztosítási ágakban, kitett 13 758,097 frt 20 krt, a tőkék kamata fejében pedig bevétegetett 1 200,518 frt 63 kr. Az 1884 ik évben 42,543 káresetben kifizetett kárösszeg 8,637,596 frt 13 kr., s így a Generali alapítása óta 558,581 káresetben, 178,423,338 frt 51 krnyi kártérítést adott. Az 1,644,965 frt 25 krral kimutatott bő nyereségből első sorban is az ez irányban, igen óvatossági alap szabályok intézkedéseinek megfelelőleg, a 316,296 frt 8 krnyi értékpapírnyereség az árfolyam hullámzások fedezetére alakított tartalékhoz csatolva, mely ennek folytán 845,574 frt 93 krra emelkedett; továbbá 300,000 frt az ingatlan tartalékhoz iratott, mely ez által 707,145 frt 65 krra gyarapodott. Habár a jégbiztosítási ág csak 154,244 frt 38 krnyi nyereséget mutatott fel, mégis kerek összegben 200,000 frt fordított jégbiztosítási tartalék alakítására, melynek az a rendeltetése, hogy ezen igen veszélyes biztosítási ágban a rosszabb évek terhesebb vesztesége ellen némi fedezetet nyújtson. A díjtartalék 1,100,200 frt 30 krral szaporodott, úgy, hogy az 1884. évi december 31-én 20,176,592 frt 39 krnyi tekintélyes összeget ért el. Az intézet összes biztosítási alapjai ezek szerint, a lefolyt évben 1,974,521 frt 94 krral gyarapodtak és kitesznek részvénytökében és készpénztartalékokban 31,490,875 frt 82 krt, mely is, mint azt a közzétett vagyon-kimutatás igazolja, teljesen jó értékekben van elhelyezve. A tartaléktökek ily busás gyarapítása mellett is, az intézet abban a helyzetben van, hogy a 315 frttal befizetett részvények után 300 frankot vagyis 120 frt aranyban fizet osztalékul. Az intézet üzletének folytonos haladását és tartós fejlődését nagy mértékben elősegíti a már birt biztosító állag. Az elemi biztosítási ágban jövő években esedékes díjkötelezvények 21 066,641 frt 33 krra mennek, az életbiztosítási ágban pedig 1884. évi december 31-én 83,174,458 frt 78 krnyi tőke volt biztosítva.

Egy aggasztó betegség, melyben számtalan osztály szenved.

III. Ezen betegség jelentéktelen gyomorbajjal kezdődik, ha azonban elhanyagolják, kiterjed az egész testre, megtámadja a veséket, a májat, a mellmirigyeket, szóval az egész mirigyrendszert, elannyira, hogy az általa meglepett valóban szomorú végzetnek van kitéve, míg nem végre a halál megmenti kinyitól. Ezen betegség igen gyakran más betegségekkel tévesztetik össze, de ha az olvasó az alább következő kérdéseket intézi magához, akkor képes leend megítélhetni, ha vajjon szenved-e ő ilyen bajban vagy sem. — Érzek-e én étkezés után gyomornyomást, fájdalmat vagy légszési nehézséget? Nem lep-e meg bizonyos tompa, nyomasztó érzés, álmoságtól kísérve? Nem-e sárgásak a szemeim? Nem-e gyülemlik reggelre az inyen és fogakon sűrű ragadós nyák, rossz szájz kiséretében? A nyelv bevonva? Nines-e a jobb oldal felfuróvva, mintha a máj meg volna dagadva? Nines-e dugulás jelen? Nem-e szédülök el, ha fekvőhelyzetből hirtelen felegyenesedem? A hogy kiválasztás esékély és setét színű-e? s rövid állás után nem e hagy üledéket maga után? Nem e poshad meg az étel a gyomorban mindjárt az evés után, s nem e keletkezik puffadás és felbőgös? Nines-e gyakori szivdobogásom? Ezen különböző körtünetek jöhetnek nem lépnek mind egyszerre fel, de a beteg egymásután szenved azokban, azon mérvben, a mint a borzasztó betegség előbbre halad. Ha a baj már régi, akkor rövid száraz köhögés lép fel, melyet később kiköpések követnek. A kór nagyfő u előrehaladásával a felbőr piszkos barna színt ölt, s a kezeket s lábakat hideg tapadás izzadság borítja. A máj és vesék ama kóros állapotának előbbre haladtával csúzos fájdalmak állnak be, melyeknél a reudes gyógykezelés már teljesen sikertelen. Ezen baj emészt-tlenségéből vagy emésztési gyengeségből származik, melyet egy kis adag alkalmas gyógyszer bevitelével elháríthatunk, ha azt mindjárt a kór felléptének kezdetén alkalmazzuk. Ennél fogva felettébb fontos, hogy a baj mindjárt legelső fellépésekor helyesen kezeltessek, miután ekkor még egy kis adag gyógyszer is elegendő a baj orvoslására; sőt még ha már a baj befészkelte volna is magát, a valódi helyes gyógyszerrel még akkor is mind addig fel nem kellene hagyni, míg a baj legkisebb nyoma is el nem tűnt, míg az étvágy ismét vissza nem tért, s az emésztési szervezet ismét tökéletesen helyre nines állítva. — Ezen betegség ellen a legbiztosabb s leghathatósabb szer elvitáztatlanul a „Shäker-kivonat”, növényi készítmény, mely az alább felsorolt gyógyszer-típusok mindegyikében megszerezhető. Ezen kivonat a bajt alapjában támadja meg, s azt gyökerestől kírja a testből.

Oly egyéneknek, kik dugulásban szenvednek, a Seigel-féle hashajtó labdacokra is van szükségük, a „Shäker kivonattal” kapcsolatosan. A Seigel-féle hashajtó labdacok meggyógyítják a dugulást, elűzik a lázt és a meghűlést, megszabadítják a főfájástól s elfojtják az epekiömlést. Ezek a legbiztosabb, legkellemetesebb s egyszersmind a legtokéletesebb labdacok minden eddigi készítmények között. A kisebb labdacok minden eddigi készítmények között. A kisebb labdacok minden eddigi készítmények között. A kisebb labdacok minden eddigi készítmények között.

Ára egy palaek „Shäker-féle kivonatnak” 1 frt 25 kr., 1 doboz „Seigel-féle hashajtó labdacoknak” 50 kr.

Magyarországi foraktár:

Budapest, **Török József** gyógyszer-tára király utca 12.
Zomborban, **Gallé Emil** gyógyszer-tára.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

DEUTSCH IDA
Ujvidék
HAÁSZ ÁRMIN
Ó-Morovica
jegyesek.

HIRDETÉSEK.

Házeladás.

Egy öt szobából álló ház, három lakásra osztható, rendkívül forgalmas utcában, péküzletnek kiválóan alkalmas, családi viszongok miatt eladó. Igen ajánlható kivált olyan üzletembereknek, akik gyermekeik neveltetése miatt vidékről ide Zomborba költözni hajlandók.

Részletes felvilágosítással szolgálai szivességből a szerkesztő vagy kiadó.

Hidrogén-, belégzési-, savó- és szőlő-
GYÓGYINTÉZET
hidro-elektromos fűdéssel és gyógytestgyakorlatok
s masszázshoz szükséges berendezéssel
MARILLA-VÖLGYBEN
a reggélves Anatóbiában Óravica mellett. Temesvártól
4 1/2 óra, Buzsától 3 1/2 óra alatt elérhető.
Az idejny kezdete május 15., a szőlő-kúra
kezdete szeptember elején.
A váltóház nevezetesen Mankavölgy 2500 lábnyira fekszik a
tenger színe felett sűrű fenyves erdőben, tölves por- és
szőlőerdők, tiszta balzsamos levegővel és derült, enyhe
széljárattal bír, alig észlelhető hőmérséklet-ingadozással.
Földrajzi fekvése miatt, kora tavasza és igen késő győ-
nyoron ösze van. A boronkérés kényelmes, hó alkalom
kiszolgálására. A lakás hátrányon egy második új épület
attal segítve van. Az árak június 15-ig és aug.
25-től mérsékeltek. Posta és távirat az inté-
zetben. — Közlekedni felvilágosítást ad az alábbi
DR. HOFFENREICH

Marillavölgy

magasan fekvő

gyógyhely.

3-3

GRANICHSTÄDTEN TESTVÉREK

cs. 68 kir. udvari ékszerészek
Budapestről, **Kristóftér 2. száma,**
ajánlják dúsán felszerelt

mindennemű
arany, ezüst, ékszer és zseborákban.

Az árulhelyiség

a „Vadászkürt” szállodában 3. szám.

1269. sz.
1885.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh megyébe kebelezt Kis-Hegyes községében egy két tanterem, egy tanító lak és egy melléképületből álló iskola épület építése, árlejtés útján fog a legkeve-sebbért vállalkozónak kiadatni.

Az árlejtés **1885. évi június hó 7-én d. u. 3 órakor** Kis-Hegyes iskola épületében tartatik meg

Kikiáltási ár 4700 frt. o. é.

Mintegy 100000 téglá rendelkezésre bocsájtatik. A tervrajz és feltételek bármikor ott a plébánián megtekinthetők.

Árlejtési szándékozók 2% bánompénzt letenni kötelesek.

Kelt Kis-Hegyesen, 1885. évi május hó 17-én.

A róm. kath. iskolaszék nevében

Balassy Endre,

esperes-plébános, e kanonok, miut isk. elnök.

3-2

A törvénnyel gazdálkodó kiállítás 1884-ben **EZÜST-DISZ-OKLEVELET** nyert.
A bécsi 1883. évi nemzetk. kiállítás 1883. évi **BRONZ-ERMET** nyert.
A triest 1882. évi kiállítás **BRONZ-ERMET** nyert.
A gráci 1880. évi országos kiállítás **ELISMERÉSI OKLEVELET** nyert.

A MOHAI ÁGNES FORRÁS

hazánk egyik legszentsávdúsabb
SAVANYUVÍZE

Kitűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavartól s a gyomornak az idegrendszer bántalmán alapuló bajában. Alkalmában a víz mindazon kóroknál kiváló gyógyhatást értemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Kizárólagos **Édeskuty L.** m. kir. udv. szállítónál, Budapest.

Ugyisintén kapható minden gyógyszer-tárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az 1884-ik évi elszállítás **1,500,000 palaczk.**

Zomborban kapható: **Falcione Gusztáv, Heindlhofer Róbert, Hrabovszky és Sztrilich, Weidinger S. és Zs. és Nikolics I. uraknál.**

12-6

ASSICURAZIONI GENERALI 1884. ÉVI MÉRLEGE.

BEVÉTELEK	Nyerés- és veszteség-számla az A) mérleghöz: (1884)			KIADÁSOK		
	A tétel neve	Uzlet	Vagyron	A tétel neve	Uzlet	Vagyron
1. Díjtartók a múlt évről:	176033 83			1. Visszontbiztosítási díjak:	23 334 89	
a) tűzbiztosítás	114477 75			a) tűzbiztosítás	49584 01	
b) szállítványbiztosítás	61555 08			b) szállítványbiztosítás	666331 69	
2. Tartalék oly károkokra, melyek 1883. decz. 31-én még függőben voltak:	63044 99			2. Károkok:	309811 23	
a) tűzbiztosítás	179028 97			a) tűzbiztosítás kár. károkokra	4017 43 91	
b) szállítványbiztosítás	45116 02			b) szállítványbiztosítás kár. károkokra	301703 79	
c) jégbiztosítás	4644 03			c) jégbiztosítás kár. károkokra	175 337 58	
3. Díjak a múlt évi levonásáról:	643724 47			3. Díjtartók 1884. deczember 31-én még folyó biztosításokról:	14 89 3 57	
a) tűzbiztosítás	12 84 6 00			a) tűzbiztosítás	104198 93	
b) szállítványbiztosítás	245 093 88			b) szállítványbiztosítás	106556 02	
c) jégbiztosítás	109507 60			c) jégbiztosítás	204604 97	
4. Kötvényültekek:	246247 61			4. Az év folyamán fizetett jutalékok:	57 408 10	
a) tűzbiztosítás	10281 42			a) tűzbiztosítás	50993 50	
b) szállítványbiztosítás	778 22 36			b) szállítványbiztosítás	152974 73	
c) jégbiztosítás	334661 83			c) jégbiztosítás	178536 63	
5. Tökefelhelyezések jövedelme:	4450 81			5. Kezdeti költségek:	654170 71	
a) Értékelt adó előlegek kamatai	2188 0 41			a) tűzbiztosítás	57072 41	
b) Állam- és más értékpapírok kamatai	1548 2 47			b) szállítványbiztosítás	121531 18	
c) Kamatok váltószámláiról, folyószámláiról és Ágók	593 10 98			c) jégbiztosítás	57072 41	
6. Nyeremény-egyenleg különféle értékesítések folytán:				6. Adók és illetékek:	1905 0 36	
a) Állam- és más értékpapírok többletértéke az 1881. decz. 31-iki árfolyam szerint számítva				a) tűzbiztosítás	278 14	
b) Tűzbiztosításba bejuttatott a tűközbizség biztosításban elért eredmények				b) szállítványbiztosítás	278 14	
				c) jégbiztosítás	2880 0 08	
A) Tűzbiztosításba bejuttatott a tűközbizség biztosításban elért eredmények				7. A nyerdj és ill. g. pótdíj kamatai	22971 22	
				8. Két s. k. vett-lélek leírása		
				9. Leírás a tartókról		
				Nyerés	74128 20	
				Összes	31214 72	
Összesen	13124 11 32	42783 1	13551861 33			

BEVÉTELEK	Nyerés- és veszteség-számla a B) mérleghöz: Életbiztosítási osztály: (1884)			KIADÁSOK		
	A tétel neve	Uzlet	Vagyron	A tétel neve	Uzlet	Vagyron
1. Múlt évi díjtartók:	1719050 51			1. Visszontbiztosítási díjak:	99824 78	
a) díjtartókat átadó viszontbiztosításra	308392 77			a) Élethetési díjak	131904 50	
b) díjtartókat átadó viszontbiztosításra	238955 77			b) Élethetési díjak	324206 79	
2. Tartalék függő károkokra:	274718 01			c) Élethetési díjak	52351 81	
a) halálra szóló biztosításokra	45350 80			d) Élethetési díjak	1177 64	
b) életre szóló biztosításokra	8 708 20			Levonva a viszontbiztosítások fejében:	183531	
3. Díjbevételek:	281827 05			a) Élethetési díjak	1110	
a) díjbevételek	48202 10			b) Élethetési díjak	399 35 11	
b) díjbevételek	323624 95			c) Élethetési díjak	273460 19	
4. Kötvényültekek:	107024 91			d) Élethetési díjak	29111 38	
a) díjbevételek	4273 72			Levonva a készpénz-felrakásból:	1833927 42	
b) díjbevételek	41756 23			a) Élethetési díjak	3184 92	
c) díjbevételek	22188 70			b) Élethetési díjak	22227 56	
d) díjbevételek	5934 26			c) Élethetési díjak	33487 11	
e) díjbevételek	107307 52			d) Élethetési díjak	38843 50	
f) díjbevételek	91752 45			e) Élethetési díjak	58162 68	
5. Nyeremény-egyenleg különféle értékesítések folytán:	732226 41			f) Élethetési díjak	18315 68	
a) Állam- és más értékpapírok többletértéke az 1881. decz. 31-iki árfolyam szerint számítva	185903 11			g) Élethetési díjak	3180 21	
b) Élethetési díjak	722226 41			h) Élethetési díjak	33184 59	
6. Nyeremény-egyenleg különféle értékesítések folytán:				i) Élethetési díjak	38843 50	
a) Állam- és más értékpapírok többletértéke az 1881. decz. 31-iki árfolyam szerint számítva				j) Élethetési díjak	58162 68	
b) Élethetési díjak				k) Élethetési díjak	18315 68	
				l) Élethetési díjak	3180 21	
				m) Élethetési díjak	33184 59	
				n) Élethetési díjak	38843 50	
				o) Élethetési díjak	58162 68	
				p) Élethetési díjak	18315 68	
				q) Élethetési díjak	3180 21	
				r) Élethetési díjak	33184 59	
				s) Élethetési díjak	38843 50	
				t) Élethetési díjak	58162 68	
				u) Élethetési díjak	18315 68	
				v) Élethetési díjak	3180 21	
				w) Élethetési díjak	33184 59	
				x) Élethetési díjak	38843 50	
				y) Élethetési díjak	58162 68	
				z) Élethetési díjak	18315 68	
				Összes	21520170 92	

VAGYON	A.		B.		Összesen	TEHER	A.		B.		Összesen
	forint	kr.	forint	kr.			forint	kr.	forint	kr.	
1. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0	1. Állapotok	202390		102500		304890
2. Ingatlan birtok (minden tehertől menten):	415152 58		415152 58		830305 16	2. Törlesztett nyereménytartalék	10703 37		104024 37		114727 74
a) városi telkek	310324 14		310324 14		620648 28	3. Tartalék az értékpapírok okmány-ingázásának fedezésére	232284 41		61329 51		293613 92
b) földhatalmi gazdasági leltárak	104828 44		104828 44		209 01	4. Tartalék az értékpapírok okmány-ingázásának fedezésére	200 01		200 01		400 02
c) 1881. decz. 31-én még nem adott gazdasági termékek a társaság földhatalmi leltárjából	112787 3		112787 3		113587 93	5. Ingatlan tartalék	40 00		707145 65		707145 65
3. Kölcsönök a társaság életbiztosítási kötvényeire	1873916 91		1873916 91		3747833 82	6. Tartalék az értékpapírok okmány-ingázásának fedezésére	313635		313635		627270
a) Aktív életbiztosítási kötvényekre	59097 5		59097 5		1183914 37	7. Rendkívüli rendelkezés a társaság nyereménytartalékára	2 40664 97		2 40664 97		4 81319 94
b) Aktív életbiztosítási kötvényekre	1814819 36		1814819 36		3563922 40	8. Az 1881. decz. 31-én még függőben lévő biztosított tartalom	18135927 42		18135927 42		36271844 84
4. Kamatozó jelzáloghitelbiztosítási kötvények	194237 23		194237 23		388474 46	9. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) jelzáloghitelbiztosítási kötvényekre	133887 33		133887 33		267774 66	10. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) jelzáloghitelbiztosítási kötvényekre	60350 90		60350 90		120750 80	11. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
5. Állam- és más értékpapírok	418286 55		418286 55		836573 10	12. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) Állam- és más értékpapírok	36571 39		36571 39		73142 78	13. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) Állam- és más értékpapírok	381715 16		381715 16		763428 32	14. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
6. Váltak a társaságban	41127 54		41127 54		82255 08	15. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) Élethetési díjak	178192 87		178192 87		356385 74	16. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) Élethetési díjak	23307 67		23307 67		46615 34	17. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
c) Élethetési díjak	13129 53		13129 53		26259 06	18. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
d) Élethetési díjak	27045 48		27045 48		54090 96	19. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
e) Élethetési díjak	8902 03		8902 03		17804 06	20. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
f) Élethetési díjak	19049 75		19049 75		38099 50	21. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
7. Készpénz készlet a főkönyvben	80917 49		80917 49		161834 98	22. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) készpénz készlet a főkönyvben	34270 1		34270 1		68540 02	23. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) készpénz készlet a főkönyvben	46647 48		46647 48		93290 96	24. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
8. Készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	25. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	26. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	27. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
9. Készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	28. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	29. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	30. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
10. Készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	31. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	32. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	33. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
11. Készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	34. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	35. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	36. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
12. Készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	37. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	38. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	39. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
13. Készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	40. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	41. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	42. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
14. Készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	43. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
a) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22	44. A részvényesek biztosított adósságaival	18375 0		18375 0		36750 0
b) készpénz készlet a főkönyvben	32044 11		32044 11		64088 22						